

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MADANIYAT VAZIRLIGI
O'ZBEKISTON DAVLAT SAN'AT VA MADANIYAT INSTITUTI
XALQ IJODIYOTI FAKULTETI

“Himoyaga tavsiya etilsin”

Fakultet dekani

Katta o'qituvchi _____ S.Ikromov

2019-yil “_____” _____

5151700-Madaniyat va san'at muassasalarini tashkil etish va boshqarish ta'lim

yo'nalishi 4-kurs talabasi Ubaydullayev Bobur Shamsiddin o`g`li

“Yoshlar – kelajagimiz” davlat dasturi -menejment rivojining asosidir” mavzusida

yozgan

BITIRUV MALAKAVIY ISHI

Ilmiy rahbar
**Madaniyat va san'at muassasalarini
tashkil etish va boshqarish kafedra
mudiri _____ B.Salaydinov**

Taqrizchi
_____
S.To`ychiyeva
Madaniyat va san'at muassasalarini tashkil etish va
boshqarish kafedrasi professori

“Himoyaga tavsiya etilsin”

Madaniyat va san'at muassasalarini
tashkil etish va boshqarish kafedra
mudiri _____ B.Salaydinov
2019-yil “_____” _____

Kirish.....	3
I. Bob. “YOSHLAR – KELAJAGIMIZ” DAVLAT DASTURINING NAZARIY TAHLILI.....	6
1.1. Yoshlarga oid davlat siyosatining nazariy asoslari.....	6
1.2. Madaniyat va san’at sohasini rivojlantirishda “Yoshlar – kelajagimiz” davlat dasturining roli.....	13
II. Bob. “YOSHLAR – KELAJAGIMIZ” DAVLAT DASTURINING - MENEJMENT RIVOJIDAGI AMALIY O’RNI	26
2.1. “Yoshlar – kelajagimiz” davlat dasturining menejment rivojidagi omili sifatida.....	26
2.2. “Yoshlar – kelajagimiz” davlat dasturi doirasida amalga oshirilayotgan ishlar tahlili.....	36
XULOSA.....	53
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO’YHATI	55
ILOVALAR	60

Kirish

Mavzuning dolzarbliji. Mamlakatimiz Prezidenti Shavkat Mirziyoyev rahbarligida mustaqil davlatimiz buyuk tarixiy g‘alabalarni qo‘lga kiritdi. Bugungi kunda mamlakatimizda 2017-2021 yillarda O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasi asosida barcha sohalarda ulkan o‘zgarishlar amalga oshirilmoqda. Bu borada jamiyat hayotida madaniyat va san’at sohasiga alohida e’tibor qaratilmoqda.

Voqealar rivoji, islohotlar shiddati, yangilanishlar odimlari shunchalik tezlashdiki, bunday ommaviy safarbarlikni, ommaviy yangilanishlarni insoniyat tarixi ko‘rmagan. Mamlakatimizda iqtisodiy, siyosiy, huquqiy va ma’naviy islohotlar o‘z samarasini berib, odamlarning dunyoqarashi tubdan o‘zgardi.

Yurtimizda tinchlikning barqaror saqlanayotganligi, iqtisodiy ishlab chiqarishning rivojlanayotganligi, milliy davlatchiligidizning mustahkam poydevori yaratilganligi har bir fuqaro hayotining barcha jabhalarida, xususan, madaniyat va san’at sohasi ijodkorlarining badiiy ijodida ham o‘zining ijobiy natijalarini ko‘rsatib turibdi. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev 2017 yil 3 avgust kuni mamlakatimiz ijodkor ziyyolilari vakillari bilan uchrashuvida xalqimizning ma’naviy kamolotida ijodkorlarning xizmati beqiyos ekanini alohida ta’kidlab, taraqqiyotimizning hozirgi bosqichida barcha sohalar vakillari qatori madaniyat va san’at ahlidan ham yanada faollik, yangi-yangi ijodiy g‘oya va tashabbuslar bilan yashash, izlanish ruhi talab etilayotganini ta’kidladi.

O‘zbekiston prezidenti Shavkat Mirziyoyev farmoni bilan 2018 yil 27 iyundan «Yoshlar — kelajagimiz» Davlat dasturi tasdiqlandi. U Yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihibarini ro‘yobga chiqarishga ko‘maklashish va qo‘llab-quvvatlash, band bo‘limgan yoshlarni mehnat bozorida talab yuqori bo‘lgan mutaxassisliklar va biznes yuritish ko‘nikmalariga o‘qitish, shuningdek, umuman yoshlarning ijtimoiy-iqtisodiy faolligini oshirish orqali ularning bandligini ta’minlashga qaratilgan. Dastur Toshkent viloyatining Quyichirchiq tumani va Toshkentning Chilonzor tumanida boshlangan bo‘lib,

2018 yil 1 iyuldan mamlakatning barcha tuman va shaharlarida joriy

etila boshlangan edi. Dasturdan o‘rin olgan tadbirlarni moliyalashtirish uchun O‘zbekiston yoshlar ittifoqi huzurida «Yoshlar — kelajagimiz» jamg‘armasi tashkil etilmoqda. Uning mablag‘lari yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihalarini amalga oshirish uchun tijorat banklari orqali yillik 7 foiz stavka bilan imtiyozli kredit va mol-mulkni lizingga berish, Davlat dasturi doirasida olinadigan kreditlar bo‘yicha kredit hajmining 50 foizidan ko‘p bo‘lмаган miqdorda kafilliliklar berishga sarflanib bormoqda.

Mavzuning dolzarbli shundaki,

Birinchidan, Yoshlarning huquqiy savodxonligi oshirish maqsadida «Yoshlar — kelajagimiz» Davlat dasturining ahamiyatini yanada oshirish;;

Ikkinchidan, yosh tadbirkorlar uchun menejment faoliyatidagi bilimlarini kengaytirish maqsadida tahlil qilinishi kerak bo`ladigan ishlarni aniqlash muhim hisoblanadi.

Bitiruv malakaviy ishining maqsad va vazifalari: Bitiruv ishimizning maqsadi Yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihalarini ro‘yobga chiqarishga ko‘maklashish va qo‘llab-quvvatlash, band bo‘lмаган yoshlarni mehnat bozorida talab yuqori bo‘lgan mutaxassisliklar va biznes yuritish ko‘nikmalariga o‘qitish, shuningdek, umuman yoshlarning ijtimoiy-iqtisodiy faolligini oshirish orqali ularning bandligini ta’minlashga qaratilgan ishlarni tashkil qilishning nazariy asoslarini tadqiq qilishni o‘rganish bo‘lsa vazifalari esa: “Yoshlar – kelajagimiz” Davlat dasturi doirasida amalga oshirilgan ishlarning o‘ziga xos xususiyatlarini yoritib berish.

Tadbirkorlik bilan shug`ullanadigan yoshlarning menejment faoliyatidagi bilimlarini oshirishga xizmat qiladigan omillarni tadqiq qilish.

Tadqiqotning obyekti va predmeti. “Yoshlar – kelajagimiz” davlat dasturi tadqiqotning obyekti hisoblanadi.

“Yoshlar – kelajagimiz” davlat dasturi doirasida faoliyat olib borayotgan yosh tadbirkorlarning ishlari va ularning talqini tadqiqot ishining predmeti hisoblanadi.

Tadqiqotning ilmiy yangiligi:

“Yoshlar – kelajagimiz” Davlat dasturi doirasida faoliyat olib borayotgan yosh tadbirkorlarga imtiyozli shartlarda binolar, ofis texnikasi va sarflash materiallarini ijara berish, ularni internet bilan ta’minlash, shuningdek, yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihamalarini amalga oshirishga boshqacha ko‘mak berish, jumladan, biznes rejalar ishlab chiqish, maslahat, yuridik, buxgalteriya va boshqa xizmat turlarini ko‘rsatish, forumlar, master-klasslar va seminarlar tashkil etish uchun “Yosh tadbirkorlar” kovorking-markazlarini faoliyatini taxlil qilib chiqishga xizmat qiladigan amaliy ishlanmalarga xizmat qilindi;

- Tadbirlik faoliyatini tashkil qilishda menejment faoliyatidan foydalanish shakllari aniqlandi;
- Muammoni hal qilish uchun unga ijodiy yondashish, eng qulay shakllar, metodlar, usullar, vositalarni izlash, mazmunini aniqlash orqadi samarali pedagogik tizim ishlab chiqildi.

Bitiruv malakaviy ishining tuzilishi. Bitiruv malakaviy ishi Kirish, 2 ta bob, 4 ta paragraf, xulosa va foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxatidan iborat.

I. Bob. “YOSHLAR – KELAJAGIMIZ” DAVLAT DASTURINING NAZARIY TAHLILI.

1.1. Yoshlarga oid davlat siyosatining nazariy asoslari.

Ma'lumki dasturi – davlat ishida ishtirok etish, davlat faoliyati shakllari, vazifalari, mazmunini belgilash, sinflar, millatlar va boshqa ijtimoiy guruhlarning hokimiyatga doir munosabatlari sohasidir. Har qanday ijtimoiy muammo biror sinf, guruh, qatlam, millat manfaatlari bilan to'qnash kelib qolsa siyosiy ma'no kasb etadi. Shuning uchun ham siyosiy g'oyalar, qarashlar, ta'limotlarning vujudga kelish jarayoni jamiyatdagi tabaqalanish va davlat rivojlanishi bilan uzviy bog'liq.

Hozirgi vaqtda davlatning umumiy e'tirof etilgan asosiy belgilarini ko'rsatish mumkin:

Birinchidan, davlat o'z chegaralari doirasida fuqarolik belgisi bo'yicha birlashgan butun jamiyatning, butun aholining yagona vakili sifatida maydonga chiqadi.

Ikkinchidan, davlat-suveren hokimiyatning yagona sohibidir.

Uchinchidan, davlat – yuridik kuchga ega bo'lgan va huquq normalarini aks ettirgan qonunlar va ularga asoslanib chiqariladigan hujjatlarni qabul qiladi.

To'rtinchidan, davlat – o'z vazifalari va funksiyalarni bajarish uchun zarur bo'lgan davlat organlari hamda tegishli moddiy vositalar tizimidan iborat murakkab mexanizmdir.

Beshinchidan, davlat – qonuniylik va huquq-targ'ibot posboni bo'lishga maxsus da'vat etilgan huquqni muhofaza qilishga ega bo'lgan yagona tashkilot.

Oltinchidan, faqat davlatgina o'z mudofaasi, suvereniteti hududiy yaxlitligi va xavfsizligini ta'minlovchi qurolli kuchlar hamda xavfsizlik organlariga ega bo'la oladi.

Shu bilan bir qatorda mamlakat istiqbolini belgilovchi yoshlar masalasi uzviylik, muntazamlik, davomiylik, izchillikni talab etadigan siyosiy kategoriadir. YA'ni davlatchilik rivojidagi har bir bosqichda mazkur masala ustuvor ahamiyatga molik vazifalardan bo'lib qolaveradi.

Chunki yoshlar davlat va xalq istiqbolining asosiy kuch va quvvati uning tamal toshidir”. 1991 yil 20 noyabrda birinchi prezidentimiz tomonidan imzolangan “O‘zbekiston Respublikasida yoshlar davlat siyosati asoslari to‘g‘risida”gi qonun bugungi kunda yoshlar manfaatlarini himoya qiluvchi bosh davlat hujjati hisoblanadi.

Qonunda yoshlar bo‘yicha davlat siyosatining maqsadlari va tamoyillari, yoshlarning huquqiy va ijtimoiy muhofazasi masalalari, ta’lim olish huquqi iqtidorli yoshlarga nisbatan davlat ko‘magini amalga oshirish kabi jamiyat rivojlanishi uchun zarur va dolzarb masalalar qamrab olingan.

Aytish mumkinki, mustaqillik yillarida O‘zbekiston qonunchiligi yoshlar manfaatlarini himoya qilishda quyidagi yo‘nalishlarda rivojlanmoqda.

- davlatchilik asoslarini yaratish jarayonida mahalliy sharoitdan kelib chiqqan holda, xususiy tajriba va amaliyotdan, milliy-tarixiy qadriyatlar tizimidan foydalanish;
- Butun jahon tajribasida, xususan, BMT tomonidan ishlab chiqilgan inson huquqlarini ta’minalash borasidagi mavjud g‘oya meyorlaria tayanish.

“O‘zbekiston yoshlarining ijodiy intellektual, ijtimoiy, siyosiy zaxira va salohiyati juda katta kuchga ega. Bugungi kundagi bosh vazifa esa – mazkur zaxiralarni rivojlanish va demokratiya uchun safarbar etishdan iboratdir. Darhaqiqat, istiqlol yillarida yoshlarga oid davlat siyosatining asosiy maqsadlari yoshlarning konstitusion huquq va erkinliklarini har tomonlama muhofaza qilish hamda ta’minalashga, yoshlarni shaxs sifatida shakllantirishga, ularning o‘z o‘rnini topishlari uchun sharoitlar yaratib berishga yoshlardagi iste’dod va tashabbuskorlikni rag‘batlantirishga, yoshlar tashkilotlarini qo’llab-quvvatlashga qaratilmoqda.

Yoshlarning ta’lim, ziyorilik darajalari, intellektual salohiyati, odob-axloqi, zukkoligi, harakatchanligi va shijoati, o‘zgarishlarga tayyorligi jamiyatning umumiy taraqqiyot darajasini belgilaydi. Shunday ekan, yoshlar va jamiyat

taraqqiyoti o‘zaro bog‘langan va uzviylik kasb etgan ijtimoiy-siyosiy voqelik

bo‘lib, yoshlar ongida hukm surgan kayfiyat va orzular bevosita jamiyatning kelajakdagi rivojlanish omillarini namoyon etadi”.

Fuqarolik jamiyatining teng huquqli a’zosi, o‘zining haq va huquqlarini qonunlar ijrosining kafolati bo‘lgan davlat orqaligina ta’minlay oladi. “Davlat yoshlar oldida ularning fuqarolik huquqlari kafolatlarini ta’minalash bo‘yicha javobgar hisoblanadi. Yoshlar esa, o‘z navbatida, kafolatlangan qonunlar ijrosi va jamiyatdagi 3% faoliyati bo‘yicha milliy taraqqiyot va tarixiy takomil oldida javob beradi”.

O‘zbekiston Respublikasidagi yoshlar siyosatiga asoslangan say-harakatlar tizimi davlat va oila ustuvorligi, davlat va shaxs, davlat va fuqarolik jamiyati, davlat va milliy xavfsizlik, davlat va mafkura. Davlat va ta’lim-tarbiya, davlat va aholi salomatligi, davlat va xotin-qizlar, davlat va yoshlar kabi o‘zaro aloqador ijtimoiy-siyosiy voqealarning izchil, hamnafas va bir-birini to‘ldiruvchi siyosiy kategoryailardan iboratdir. Shu bilan birga, davlat o‘z siyosatini amalga oshirar ekan, tabiiy ravishda, yoshlar qatlamini uning tayanchi va istiqbolini belgilab beruvchi asos sifatida qabul qiladi. zero, yoshlar davlatning eng muhim ijtimoiy-insoniq qadriyatlardan hisoblanadi.

Shuni alohida ta’kidlash kerakki, birinchi prezidentimiz birligina 1992-1993 yillarda yoshlar ijtimoiy kafolatini ta’minalash va ular iste’dodini kamol toptirish maqsadida 14 ta Farmon qabul qildi. Ularda o‘quvchi-yoshlar va talabalarning moddiy axvolini yaxshilashdan tortib, yoshlar iste’dodini kamol toptirish maqsadida ham moddiy ham ma’naviy rag‘batlantirishgacha bo‘lgan tadbirlar ko‘zda tutiladi. Masalan, birinchi prezidentimizning 1993 yil 5 fevralda qabul qilingan “O‘zbekistonda o‘quvchi yoshlarni rag‘batlantirish choralari to‘g‘risida”gi Farmonida “o‘quvchilarining iste’dodlarini namoyon qilish va ijtimoiy qobiliyatlarini rivojlantirishga, ularda mustaqil O‘zbekiston fuqarosining yuksak ma’naviy fazilatlarini shakllantirishda muhim ahamiyat berib, oxirgi yil o‘qiyotgan talabalar va aspirantlar – butun o‘qish davridagi a’lochilar hamda tadqiqiotchilik

faoliyatini muvaffaqiyatli amalga oshirayotganlar uchun O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining davlat stipendiyalari ta’sis etilsin”, – deyiladi.

Bugungi kunda ko‘plab talaba va doktarantlar ana shunday mukofotga sazovor bo‘lmoqdalar. Yoshlar ijtimoiy kafolatiga doir joylarda ma’lum tajribalar qo‘llanadi. O‘zbekistonda mustamlakachilik davrida jismoniy tarbiya katta yo‘qotishlarga uchradi. Kuch, tezkorlik, chiniqish bilan birga ma’naviyatni yetuklikka, axloq va odobni kamolga yetkazishga e’tibor susaydi.

Mamlakatda “Sog‘lom avlod” Davlat dasturi ishlab chiqildi va keng ko‘lamda amalg oshirila boshlandi. Ushbu dasturga muvofiq jismoniy tarbiya va sport sohasidagi milliy ma’naviyatni tiklashga katta e’tibor berildi. Milliy o‘yin va sport turlari bo‘yicha har yili musobaqalar o‘tkazish odat tusiga kirdi.

O‘zbekiston mustaqillikka erishganidan so‘ng kun tartibida jahon andozalariga mos keladigan davlat qurish, siyosiy, ijtimoiy va iqtisodiy sohada tub islohotlarni amalga oshirish, ularni qonun bilan mustahkamlaydigan huquqiy tizimni vujudga keltirish vazifasi turar edi. Chunki sobiq sotsialistik tuzumga xos ijtimoiy munosabatlar va jarayonlar endilikda respublikada barpo qilinajak yangi jamiyat manfaatlariga mos kelmas edi. Mulkchilik, mulkka egalik qilish va uni boshqarish, ishlab chiqarish omillari, bozor mexanizmi, davlatning ijtimoiy-iqtisodiy hayotini normal izga solish ana shunday jiddiy yangilanishlarni taqozo etar edi.

Shuni ham aytish kerakki, jahonda hamma mamlakatbop ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning tamoyillari, barcha uchun tavsiya etish lozim bo‘lgan tayyor andozalari hech qachon bo‘lmagan va bo‘lmaydi ham. Shu bilan birga rivojlanishning madaniy, ma’rifiy, tarixiy jihatdan asrlar mobaynida shakllangan an’analari mavjud bo‘lgan O‘zbekistonday qadimiy makonda o‘ziga xos yo‘l tanlash uchun ancha-muncha izlanish lozim edi. Biroq, vaqt ni boy bermay, tezkorlik bilan ish tutish lozim edi. Shuning uchun ham «Mustaqil O‘zbekiston tug‘ilgan kuniyoq oyoqqa turishga, o‘zi yurishga majbur edi».

Yana shuni ta’kidlash darkorki, O‘zbekiston o‘z mustaqilligini qo‘lga kiritgan paytda mamlakat ichkarisida bo‘lgani kabi uning tashqarisida ham unga

ishonmaydigan, shubha bilan qaraydiganlar bor edi. Hatto sobiq markazdagi ayrim «bashorat»lar O‘zbekistonga nisbatan «O‘zlaringni Mustaqil boshqarishga, Mustaqil davlat qurishga qodir emassizlar», «Sizlar mute, qaram xalqsizlar», «Sizlar uchun biz fikrlaymiz, nazariya yaratamiz, sizlar esa bajarasizlar, xolos» deb shovinislarcha g‘arazgo‘ylik qilsa, mamlakat ichkarisidagi ayrim toifalar o‘rtasida «Endi O‘zbekiston qanday yo‘ldan boradi? Qanday jamiyat quradi? Markazsiz yashay oladimi? Respublikada ijtimoiy-siyosiy barqarorlik ta’milanadimi?» – qabilidagi savollar paydo bo‘lgan edi. Unga har kim o‘zicha javob qidirar edi.

Tabiiyki, ana shunday ziddiyatli va murakkab bir paytda O‘zbekiston uchun o‘ziga xos istiqlol va taraqqiyot yo‘lini tanlash, yangi jamiyat barpo qilish uchun o‘z andozasini ishlab chiqish g‘oyat dolzarb va ahamiyatli edi. O‘z navbatida bunday vazifani uddalash O‘zbekistondagi ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy vaziyat, odamlar o‘rtasida tarkib topgan munosabatlar, ularning dunyoqarashi, jumladan, diniy e’tiqodi, ruhiyati va xulq-atvor normalari shuni taqozo etardi. Ayni chog‘da, O‘zbekistonning o‘z ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish andozasini ishlab chiqishda rivojlangan mamlakatlarning ko‘p asrlik tajribasini o‘rganish, ularning foydali tomonlarini o‘zlashtirish bilan birga O‘zbekiston xalqining turmush tarzi va an’analariga ham tayanish lozim edi.

Shuning uchun ham O‘zbekiston mustaqilligining dastlabki kunidanoq, «jahon va o‘zimizning amaliyotimizdan olingan barcha unumli tajribani rad etmagan holda o‘z ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiyhuquqiy taraqqiyot yo‘lini tanlab olishga kirishdi».

Albatta, mamlakat hayot-mamot bosqichida turgan bir paytda uning yangi jamiyatga o‘tishi bilan bog‘liq vazifalarni bajarish davlat rahbaridan yangi sharoitga mos boshqaruv tizimini ishlab chiqishni, jamiyatning iqtisodiy asosini vujudga keltirishni taqozo qiladi. Aholining barcha toifalarini yagona maqsad atrofida birlashtiruvchi g‘oyalar tizimini yaratishni talab etardi. O‘zbekistonning o‘ziga xos taraqqiyot yo‘li ana shu tarzda shakllandi. Mamlakat mustaqilligining tashabbuskori va rahnamosi sifatida Prezident xuddi ana shunday paytda o‘zining

qat’iy, ilmiy jihatdan asosli, hayotiy jihatdan yashovchan xulosalarini o‘rtaga tashladi.

Hali sobiq ittifoq mavjud bo‘lgan davrda I.A.Karimov respublika rahbarligiga kelgan vaqtidan boshlab respublikaning ijtimoiy-siyosiy hayotida jiddiy ravishda yangilanishni, tub o‘zgarishlarni boshlab yuborgan edi.

1990-yil mart oyidayoq sobiq ittifoq respublikalari ichida birinchilardan bo‘lib, O‘zbekistonda Prezidentlik boshqaruvining tashkil etilishi, g‘oyaviy qarashlari, siyosati yangilanayotgan jamiyatga mos bo‘lmayotgan O‘zbekiston Kompartiyasini Xalq demokratik partiyasiga aylantirilishi, hokimiyatning astasekin va izchillik bilan partiya idoralaridan Prezident, hukumat, mahalliy idoralar qo‘liga o‘tishi, o‘zbek tiliga davlat tili maqomi berilib, milliy qadriyatlarning tiklana boshlagani O‘zbekistonning o‘z istiqlol va taraqqiyot yo‘li shakllanayotganini ko‘rsatar edi.

O‘zbekiston mustaqil bo‘lgach, I.Karimovning respublika rahbari sifatida xalq oldidagi mas’uliyati yana ham oshdi. U endi markazga bog‘liq bo‘lмаган holda, butun muammolarni o‘zi hal qilishga, har qanday ziddiyatlarga yuzma-yuz turib, faoliyat ko‘rsatishga majbur edi. Ana shunday qarama-qarshiliklar qurshovida uning katta siyosatchi sifatidagi rahbarlik mahorati kun sayin shakllanib, yangi mazmun kasb eta bordi.

Islom Abdug‘aniyevich Karimov umumxalq ovoz berish yo‘li bilan mamlakat Prezidenti etib saylanganidanoq o‘zining butun amaliy faoliyatida xalq va vatan manfaatini nazarda tutib faoliyat ko‘rsatdi. U Oliy Kengashning 1992-yil 4-yanvarda bo‘lib o‘tgan navbatdan tashqari IX sessiyasida shunday degan edi: «Menga qanday yuksak mas’uliyat yuklanganini his qilgan holda xalqning munosib turmush kechirishi uchun qanday yo‘llar tanlaganimiz haqida ba’zi fikrlar bilan o‘rtoqlashmoqchiman.

Xalq iqtisodiyotni barqarorlashtirish uchun qat’iy harakatlar qilishni kutyapti. O‘tmish qoldiqlari xalq yelkasiga og‘ir yuk bo‘lib qolgan. Eng muhim vazifalardan biri xalqning baxtli hayotini ta’minlashdir. Prezident shiddat bilan

kirib kelayotgan bozor zarbalariga bardosh beruvchi, yordamga muhtoj kishilarni o‘z homiyligiga olishi kerak.

Bular— ko‘p bolali, kam ta’minlangan oilalar, nogironlar...

Bundan keyin ham biz uchun shu tamoyil qat’iy bo‘lib qolaveradi».

Prezident Oliy Kengashning mazkur sessiyasida Dastur ahamiyatiga molik bo‘lgan davlat siyosatining strategiyasini aniq-ravshan ko‘rsatib berdi. Millatlararo munosabatlarni barqarorlashtirish, fuqarolarga erkinlik berish, jamiyatda ma’naviy yangilanish uchun barcha sharoitlar yaratish lozimligini, yosh avlod tarbiyasiga katta e’tibor berish kerakligini, huquqiy davlatda qonun ustuvor bo‘lishini alohida ta’kidladi.

Tabiiyki, ushbu qoidalar O‘zbekiston istiqloli va taraqqiyotining asosiy yo‘llarini belgilab berish uchun asos bo‘lib xizmat qildi. Masalaga ana shunday yondashish – mustaqillikning ilk kunlaridanoq aniq tartib-intizomga rioya qilish, qonun ustuvorligiga intilish mamlakatda eng murakkab paytlarda barqarorlikni ta’minlashda muhim omil bo‘ldi.

Davlat O‘zbekistonning mustaqil taraqqiyot yo‘lini ishlab chiqar ekan, o‘tmishdan, sobiq sovet tuzumidan meros bo‘lib qolgan tajribadan saboq chiqardi. Ayni chog‘da 90-yillar boshlarida, ya’ni mustaqil taraqqiyotning dastlabki yilida amalga oshirilgan ijtimoi-yiqtisodiy islohotlarni chuqur tahlil qildi. Shu asosda soxta inqilobiy sakrashlarsiz, fojiali oqibatlarsiz va ijtimoiy larzalarsiz, evolyusion yo‘l bilan dinamik taraqqiyot yo‘liga o‘tish – tanlab olingan yo‘lning asosiy mazmun va mohiyatidir, – degan xulosaga keldi.

Ma’lumki, o‘zbek xalqi azaldan jamoa bo‘lib, uyushib yashashga odatlangan, to‘yda ham, azada ham yonma-yon turib, oddiy kunlarda bir-biriga ko‘maklashgan. Kattalarni hurmat qilish, oila va farzandlar to‘g‘risida g‘amxo‘rlik ko‘rsatish, millatidan qat’iy nazar odamlarga xayrixohlik, o‘zgalarga yordam tuyg‘usi o‘zbek xalqiga tarixan xosdir.

Birinchi prezidentimiz I. Karimovning O‘zbekistonni huquqiy demokratik davlat sifatida qaror toptirishning yuqorida gidek dasturiy qoidalari, mamlakatning bozor munosabatlariga o‘tishi, ichki va tashqi siyosatni shakllantirish tamoyillari,

iqtisodiy islohotlarni amalga oshirishning asosiy ustuvorliklari va yo‘nalishlari jahon tajribasini yanada rivojlantirdi va ularni yangi qoidalar bilan boyitdi.

Prezident yangilanayotgan jamiyat mazmun-mohiyatini ko‘rsatish bilan birga dolzarb vazifa qilib, eng avvalo ijtimoiy yo‘naltirilgan bozor iqtisodiga o‘tish masalasini qo‘ydi. Faqat iqtisodiy baquvvat davlatgina kuchli bo‘ladi va u har qanday islohotlarga qodir bo‘ladi, degan g‘oyani ilgari surdi.

1.2. Yoshlarda g‘oyaviy kurashchanlik fazilatlarini shakllantirish

“Yoshlarga oid davlat dasturi” ning o`rni.

Ta’lim va tarbiyaning bosh vazifalaridan biri jamiyatdagi barcha toifa kishilarini, xususan O‘zbekiston aholisining qariyb 65 foizini tashkil qiluvchi yoshlarni Ona-Vatanga mehr-muhabbatli qilib tarbiyalashdir. Bu o‘z navbatida zamonaviy bilimlar orqali yoshlarda vatanparvarlik tuyg‘ularini shakllantirishni taqozo qiladi.

«O‘z tarixini bilmagan xalqning kelajagi ham bo‘lmaydi», – deb uqtiradi birinchi prezidentimiz I.A.Karimov. Bu boradagi fikrini davom ettirib: «Har qanday qal’a ichidan olinadi. Demak, biz ichkarini mustahkam qilishimiz kerak. Buning uchun yoshlar qalbiga yurtga sadoqat, kattalarga hurmat, tarixga mehr, keljakka umid tuyg‘ulari urug‘ini sochishimiz lozim», – deb ta’kidlaydi.

Bunday dolzarb vazifaning kun tartibiga qo‘yilishi beziz emas edi. Mustaqillikning dastlabki yillarida ham yoshlar dunyoqarashida yeskicha tafakkur, jahon taraqqiyotidan orqada qolgan bilimlar, o‘z qiymatini yo‘qotgan qarashlar saqlanib qolmoqda edi. Masalan, yaqin-yaqinlargacha oliy ta’limning vazifasi muayyan miqdorda ilmiy texnikaviy bilimlarga ega bo‘lgan, ongiga mafkuraviy yo‘l-yo‘riqlarni singdirgan mutaxassislarni tayyorlashdan iborat qilib qo‘yilgan edi.

Tabiiyki, bunday hol yoshlarda yangi zamonga munosib barkamol ma’naviyatni shakllantirishni taqozo qilardi. Bu borada respublikada ko‘rilgan chora-tadbirlarning asosiy yo‘nalishi ta’limni gumanitarlashtirish bo‘ldi. Bu borada mamlakatda 1991-yil 17-sentabrda e’lon qilingan mamlakat Prezidentining

«Respublika davlat hokimiyati va boshqaruv idoralarini, hamda, xalq ta’limi sistemasini partiyadan xoli etish to‘g‘risida»gi Farmoni muhim qadam bo‘ldi. Ushbu Farmonda: «Belgilab qo‘yilsinki, respublika davlat apparati idoralarida va xalq ta’limi sistemasida siyosiy partiyalar va harakatlarning tashkiliy tuzilmalari tashkil etilishiga bundan buyon yo‘l qo‘yilmaydi», – deb alohida ta’kidlandi. Farmonning ana shunday talabidan kelib chiqadigan xulosa shunda ediki, maorif va xalq ta’limini jahon amaliyotiga yaqinlashtirish ma’nosida uni yakka hukmron partiya g‘oyalari yo‘lini asoslashga xizmat qiluvchi mafkura ta’siridan xoli qilish edi. Darhaqiqat, respublikada avvalgi kommunistik partiya mafkurasi uchun nazariy, ilmiy bilimlar manbayi hisoblanmish ijtimoiy fanlarning oliv ta’lim tizimidagi roli va o‘rniga yangicha munosabat vujudga keldi. Masalan, O‘zbekiston respublikasining «Ta’lim haqida»gi Qonunini amalga oshirish uchun respublika Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi «Oliy ta’lim islohoti» Dasturini ishlab chiqdi. Ushbu Dasturning muhim qoidasi oliv ta’limni gumanitarlashtirishdan iborat edi. Jumladan, ushbu Dasturda «gumanitar ta’lim berish ixtisosliklari bo‘yicha mutaxassislar tayyorlashning ajralmas qismidir va u o‘zbek xalqining ma’naviy merosini mustahkamlash va rivojlantirish, umuminsoniy qadriyatlarga sodiqlik, fuqarolik va vatanparvarlik tuyg‘usini tarbiyalash, o‘zbek xalqi milliy ruhining asosi bo‘lmish insonparvarlikni tarbiyalashga asoslanadi» – deb alohida qayd qilindi.

Ta’limni gumanitarlashtirish, uni partiyaviy mafkuradan xoli qilish borasidagi muhim qoidalardan biri yurt tarixini o‘rganishga katta e’tibor berilishi bo‘ldi.

Bu boradagi muhim amaliy qadam shunda ediki, oliv o‘quv yurtlarida sobiq KPSS tarixi kafedralari o‘rnida O‘zbekiston xalqlari tarixi kafedralari tashkil etildi. Umumta’lim maktablarda O‘zbekiston tarixi avvalgi yillarga nisbatan 3 barobar chuqurroq o‘qitila boshlandi. Demak, yurt tarixini o‘rganish keng qamrov olib, o‘zining amaliy samarasini bera boshladi.

Tarixiy bilimlar yoshlarni ko‘p narsaga ongli ravishda qarashga undadi. Ularning har biri qalbida Vatanga mehr tuyg‘ularini, bugungi kun qadriga etish

hissini shakllantira boshladi. Masalan, Namangan Davlat Universiteti biologiya fakultetining ikkinchi kurs talabalariga «Hozirgi yoshlarning mas’uliyati nimadan iborat?», deb berilgan savolga ko‘pchilik talabalar «O‘zbekiston mustaqilligini mustahkamlash uchun yetuk mutaxassis bo‘lib etishishi mas’uliyati», – deb javob berdilar. Yana shuni ham ta’kidlash lozimki, yoshlarda Vatanga mehr hissini tarbiyalashda, ularda vatanparvarlik tuyg‘usini shakllantirishda O‘zbekiston Madhiyasi va O‘zbekiston Respublikasi Konstitusiyasi (Asosiy Qonuni)ni xalq ta’limi tizimida o‘rganish ham, shu mavzularga bag‘ishlab maxsus murabbiylit soatlarining o‘tkazilishi ham katta ahamiyatga ega bo‘la boshladi. Shu bilan birga «mustaqillik kunlari»ning bayram qilinishi ahamiyatini alohida ta’kidlash lozim.

Ma’lumki, O‘zbekiston Respublikasi Oliy Soveti o‘n birinchi sessiyasida Mustaqillik kuniga tayyorgarlik ko‘rish haqida qaror qabul qilingan edi.

1992-yil 22-avgustda «O‘zbekiston o‘quv yurtlarida har yili 1-sentabrda «Mustaqillik kuni»ni o‘tkazish to‘g‘risida» Prezident Farmoni e’lon qilindi. Unda davlatimiz tarixida yangi sahifa ochgan O‘zbekiston Respublikasining Mustaqillik kuni bayram qilinishi munosabati bilan va uning yoshlarni ma’naviy kamol toptirishda juda katta tarbiyaviy ahamiyatga ega ekanini nazarda tutib, o‘quv yurtlari jamoalarining istaklarini hisobga olib:

Har yili 1-sentabrda barcha maktablarda, hunar texnika bilim yurtlarida, o‘rta maxsus va oliy o‘quv yurtlarida «Mustaqillik kuni» mavzuida maxsus mashg‘ulotlar, darslar, ma’ruzalar, tantanali yig‘ilishlar va uchrashuvlar o‘tkazilib kelinmoqda:

– turli shakllardagi, ijodiy izlanish va bayram vaziyati ruhidagi mashg‘ulotlar va tadbirlarni o‘tkazishga oid zarur tashkiliy choralarini ko‘rilmoxda

Respublika hayotining barcha sohalarida ro‘y berayotgan tub o‘zgarishlardan o‘quvchilar va talabalarni keng xabardor qilinishini ta’minalash, uni erkin va yuksak vatanparvarlik va Vatanga sadoqat ruhida tarbiyalashga katta e’tabor qaratmoqda:

– o‘quv yurtlarida mustaqillik kunini bayram qilishda yoshlarning ijodiy qobiliyatlarini ochishga ko‘maklashuvi hamda bir xillik va rasmiyatchilikni istisno etuvchi tanlovlari, ijodiy bellashuvlar, ommaviy va boshqa tadbirlar o‘tkazilmoqda

Prezident Farmoni asosida O‘zbekistondagi barcha o‘quv yurtlarida 1-sentabrda «Mustaqillik kuni» keng nishonlandi. Masalan, O‘zbekiston davlat san`at va madaniyat institutimizda ham shu kuni tantanali mitingdan so‘ng birinchi darslar «Mustaqillik darslari» sifatida o‘tkazildi. Bunda professor-o‘qituvchilar, faxriylar, xalq deputatlari qo‘lga kiritilgan mustaqillikning ahamiyati va afzalliklari haqida talabalarga keng tushuntirish berdilar.

O‘zbekiston mustaqilligiga bag‘ishlangan bunday tadbirlar faqat Oliy o‘quv yurtlaridagina emas, balki barcha o‘rta maxsus o‘quv yurtlari va umumiylar ta’lim maktablarida ham katta tayyorgarliklar bilan muntazam ravishda o‘tkazilib turibdi.

«Oltin meros», «Amir Temur», «Ulug‘bek», «Shahidlar xotirasi», «O‘zbekmuzey» kabi bir qator jamg‘armalar, Tarixchilar, Ma’rifatparvarlar, Faylasuflar milliy jamiyatlari milliy-madaniy merosimizni o‘rganish, an’analarimizni saqlash va rivojlantirish, allomalarimiz, fidoyi ajdodlarimiz xotirasini e’zozlash, ularning asarlarini yosh avlodga tanishtirish yo‘lida barakali faoliyat ko‘rsatib kelmoqdalar.

«Tasviriy oyina» ijodiy uyushmasi tariximiz va bugunimiz mazmunmohiyatini keng ochib berish, mustaqillik bergen buyuk ne’matlarni ko‘rgazmali vositalar bilan targ‘ib etish, milliy istiqlol mafkurasini yoshlar ongiga singdirish ishida alohida natijalarga erishmoqda.

Xalqimizning ma’naviy-ma’rifiy hayotida «Ma’naviyat va ma’rifat» respublika kengashi va uning tarkibidagi jamoatchilik markazi o‘zining munosib o‘rnini egalladi.

Prezidentimiz Sh.Mirziyoyevning joriy 2019 yilda e’lon qilingan mamlakatda ma’naviy-ma’rifiy, targ‘ibot ishlarini yanada kuchaytirishga qaratilgan farmoniga muvofiq respublika ma’naviyat va ma’rifat markazi Ma’naviyat targ‘ibot markaziga aylantirildi. Uning faoliyat mezonlari yanada kengaytirilib, yo‘nalishlari aniq belgilab berildi.

Yosh iste'dodlar o'z ijodlari bilan o'zbek san'atini dunyoga namoyish etmoqdalar. Xususan "Aql gimnastikasi" bo'yicha qator davlatlarda shohsupaga ko'tarilib, eng yosh grossmeyster unvoniga intilayotgan Javohir va Islombek Sindorovlar bugun maktab yoshidagi shaxmatchilar orasida butun jahonda eng kuchlilar sirasiga kiradilar.

Yosh iste'dodlarni izlab topish va tarbiyalash, professional rassomlarning boshini qovushtirish, ularning samarali ijod qilishlari uchun qulay sharoit yaratish, milliy tasviriy, amaliy, miniatura san'atimizning noyob an'analarini boyitish, dunyoga tanitish maqsadida tashkil etilgan O'zbekiston Badiiy Akademiyasi ko'p yildan buyon jiddiy faoliyat ko'rsatib kelmoqda. Mamlakatimizda iste'dodli rassomlarning ko'plab ko'rgazmalarini tashkil etdi. O'zbek rassomchilik maktabining bugungi rivojini dunyoga ko'rsatish maqsadida 2000– 2019-yillar mobaynida Yaponiya, Fransiya, Janubiy Koreya, Amerika Qo'shma Shtatlari, Germaniya kabi ko'plab mamlakatlarda o'zbek rassomlarining ko'rgazmalarini o'tkazdi.

Badiiy Akademianing a'zolari tomonidan katta mahorat bilan ishlangan Sohibqiron Amir Temur, Farg'oniy, Jaloliddin Manguberdi, Alpomish haykallari, Mustaqillik maydonidagi majmua kabi haykaltaroshlik san'atining go'zal namunalari xalqimiz milliy g'ururi va iftixorini yuksaltirishga xizmat qilmoqda.

Shuni ta'kidlash joizki, O'zbekiston mustaqilligini mustahkamlash dolzarb bo'lib qolayotgan bir paytda yoshlar bilan yakka tartibda ishni yo'lga qo'yish, ularda axloqiylik fazilatlarini shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Chunki azaldan odoblilik, axloq inson uchun eng zarur ziynatlardan hisoblangan. Odamzodni yuksaklarga ko'taradigan ham, uning qadrqimmatini oshiradigan ham ana shu axloqiy barkamollikdir. Shu o'rinda qadimgi Rim faylasuflaridan Epikratning «barcha kashfiyotlar ichida go'zali yaxshi tarbiya olgan insondir», degan o'gitini hamisha yodda tutish o'rinnlidir. Yoshlarda ana shunday fazilatlarni tarbiyalashda joylarda, maktab va o'quv yurtlarida olib boriladigan ishga e'tibor berilmoqda. Maktabgacha tarbiya muassasalarida, boshqa o'quv yurtlarida, mehnat jamoalarida va turarjoylarda maxsus «Odobnama»

soatlari joriy etildi. Bundan tashqari, mamlakat televideniyesi va radiosи orqali, jumhuriyat gazetalari sahifalarida esa maxsus «Odobnama» ko‘rsatuv va eshittirishlar beriladigan, sahifalar chiqadigan bo‘ldi. Bu ish mehnat va pedagogika jamoalari hamda ota-onalar kengashlarining amaliy hamkorligi asosida ham tashkil etiladi.

O‘zbekiston prezidenti Shavkat Mirziyoyev farmoni bilan 27 iyundan «Yoshlar — kelajagimiz» Davlat dasturi tasdiqlandi. U Yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihibarini ro‘yobga chiqarishga ko‘maklashish va qo‘llab-quvvatlash, band bo‘lmagan yoshlarni mehnat bozorida talab yuqori bo‘lgan mutaxassisliklar va biznes yuritish ko‘nikmalariga o‘qitish, shuningdek, umuman yoshlarning ijtimoiy-iqtisodiy faolligini oshirish orqali ularning bandligini ta’minlashga qaratilgan.

Dastur Toshkent viloyatining Quyichirchiq tumani va Toshkentning Chilonzor tumanida boshlangan bo‘lib, 1 iyuldan mamlakatning barcha tuman va shaharlarida joriy etila boshlanadi.

Dasturdan o‘rin olgan tadbirlarni moliyalashtirish uchun O‘zbekiston yoshlar ittifoqi huzurida «Yoshlar — kelajagimiz» jamg‘armasi tashkil etilmoqda. Uning mablag‘lari yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihibarini amalga oshirish uchun tijorat banklari orqali yillik 7 foiz stavka bilan imtiyozli kredit va mol-mulkni lizingga berish, Davlat dasturi doirasida olinadigan kreditlar bo‘yicha kredit hajmining 50 foizidan ko‘p bo‘lmagan miqdorda kafilliklar berishga sarflanadi.

Shuningdek, jamg‘arma mablag‘lari Davlat dasturi doirasida amalga oshiriladigan tadbirkorlik loyihibarida ular qiymatining 50 foizidan ko‘p bo‘lmagan miqdorda ishtirok etish, keyinchalik Jamg‘arma ulushini 5 yil davomida realizatsiya qilish, tegishli ko‘nikmalarga ega band bo‘lmagan yoshlar yashaydigan uy xo‘jaliklari uchun 20 tagacha parranda va quyon bolasi, 5 ta mayda va 2 ta yirik qoramol sotib olish, ularning qiymatini kelishilgan muddatlarda qaytargan holda

ularni boqish va keyinchalik realizatsiya qilishda ko'maklashish hamda yoshlarning qayta tayyorlanishi va malaka oshirishini tashkil etish, mehnat bozorida talab yuqori bo'lgan kasblarga o'qitish, shuningdek, ularga biznes yuritish ko'nikmalarini singdirishga yo'naltiriladi.

Davlat-xususiy sheriklik shartlarida yosh tadbirkorlarga imtiyozli shartlarda binolar, ofis texnikasi va sarflash materiallarini ijaraga berish, ularni internet bilan ta'minlash, shuningdek, yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g'oyalari va loyihalarini amalga oshirishga boshqacha ko'mak berish, jumladan, biznes rejalar ishlab chiqish, maslahat, yuridik, buxgalteriya va boshqa xizmat turlarini ko'rsatish, forumlar, master-klasslar va seminarlar tashkil etish uchun «Yosh tadbirkorlar» kovorking-markazlarini qurish ko'zda tutilgan.

Savdo-maishiy va kichik ishlab chiqarish maydonlarini tashkil etish uchun mehnat kuchi haddan ziyod bo'lgan tumanlarda «Yoshlar mehnat guzari» komplekslarini qurish belgilandi.

Tumanlar va shaharlarda yoshlar siyosati, ijtimoiy rivojlantirish va ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha hokimlar o'rinosari boshchiligidagi yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish komissiyalari tuzildi.

Mustaqillik yillarda O'zbekiston ijodkor yoshlaringning «Iste'dod» xayriya jamg'armasi, O'zbekiston ijodkorlar jamg'armasi, madaniyat jamg'armasi va boshqa qator jamoat tashkilotlari tashkil qilindi. Ular aholi turli tabaqasi intellektual salohiyatini oshirish, ularni o'z vaqtida rag'batlantirib turish, ma'naviy jihatdan qo'llab-quvvatlash va ijtimoiy himoyalash borasida qator tadbirdarni amalga oshirmoqdalar.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi fan-texnika, san'at va madaniyatni yanada rivojlantirish maqsadida qator qarorlar qabul qildi. Ayniqsa, mamlakat istiqboli va millat kelajagini ta'minlash, har tomonlama yetuk yoshlarni tarbiyalash, iqtidorli yoshlarni rag'batlantirish maqsadida 1993-yilda Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Yoshlar jamg'armasi tashkil etildi. Jamg'armaning asosiy

maqsadi yoshlarning intellektual imkoniyatlarini yanada kengaytirish, salohiyatlari yoshlari kuchini birlashtirish, ularni asrab-avaylash, ilmfan va madaniyatni rivojlantirishga bo‘lgan intilishlarini moddiy va ma’naviy jihatdan qo‘llab-quvvatlashdan iborat.

O‘zbekiston hukumati aholi aqliy imkoniyatlarini kengaytirish va ma’naviy yetukligini ta’minlash asosida mustaqillikning sof insonparvarlik mazmunini chuqurlashtirish hamda uning jamiyatning mustahkam poydevori bo‘lib xizmat qilishiga katta umid bog‘lagan. Shu bois amalga oshirilgan tadbirlarga tanqidiy nazar bilan qaraydi. Boy berilgan imkoniyatlar yo‘l-yo‘lakay o‘rganib, tuzatib boriladi. Ijodiy va ilmiy kuchlarga ko‘maklashuvchi qator jamoat tashkilotlari faoliyatiga ana shu nuqtayi nazardan baho berildi.

Iste’dodli yoshlarni saralash, tanlash va ularga yordam berib, xorijiy mamlakatlarda o‘qib, dunyoviy tajribalarni, jahon taraqqiyotini o‘rganishlari maqsadida O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Mutaxassislarni xorijda tayyorlash va vatandoshlar bilan muloqot qilish bo‘yicha «El-yurt umidi» jamg‘armasining dasturlari bo‘yicha kadrlarni o‘qitishni tashkil etishni yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida prezident qarori qabul qilindi.

Qarorga muvofiq, jamg‘arma stipendiyalari hisobidan kadrlarni tayyorlash, malakasini oshirish va stajirovkadan o‘tkazish uchun nomzodlarni saralab olish quyidagi yo‘nalishlar bo‘yicha amalga oshiriladi:

ta’lim;

fan va ilmiy taddiqotlar;

sog‘liqni saqlash;

davlat boshqaruvi;

iqtisodiyotning istiqbolli tarmoqlari.

2019–2021 yillarda o‘qishga yuboriladigan kadrlarning miqdori 4 mingdan kam bo‘lмаган miqdorda, umumiy o‘rinlarning 20 foizidan kam bo‘lмаган miqdorini magistratura va doktoranturada o‘qish uchun ajratilishi belgilandi.

Vazirliklar va idoralar har yili 1 avgustgacha xorijdagi yetakchi universitetlar, ilmiy markazlarda kadrlarni o‘qitishga buyurtmalar portfelini shakllantiradi hamda eng yaxshi nomzodlarni Jamg‘arma tanlovida ishtirok etishlari uchun tavsiya qiladi.

Jamg‘armaning vasiylik kengashi xalqaro 500 talik yoki fan yo‘nalishi bo‘yicha 200 talik ro‘yxatga kirgan xorijiy ta’lim muassasalari va ilmiy markazlarning magistraturasi yoki doktoranturasiga mustaqil kirgan fuqarolarga jamg‘arma stipendiyalarini ajratishi mumkin.

2019 yil 1 apreldan stipendiyalarini olishga nomzodlarni xorijiy tillarga (ingliz, nemis, fransuz va boshqalar) o‘qitish choralari ko‘riladi.

O‘zbekiston Tiklanish va taraqqiyot jamg‘armasi 2019 yilda jamg‘arma dasturlarini moliyalashtirishga 3 million AQSH dollar ajratadi.

Bu ishlar Albatta, yoshlarni yangilanayotgan demokratik, insonparvar jamiyatga munosib qilib tarbiyalash o‘z navbatida ular ijtimoiy kafolatini ham ta’minlashni taqozo qiladi. Bu borada O‘zbekiston istiqlolga erishgandan so‘ng respublikada yoshlarning ijtimoiy kafolati uchun shart-sharoit yaratib berishga qaratilgan yoshlarga oid siyosat ishlab chiqilishi muhim ahamiyatga ega bo‘ldi. Masalan, O‘zbekiston Respublikasi Oliy Kengashining 1991-yil 20 noyabrdagi bo‘lib o‘tgan sessiyasida «O‘zbekiston Respublikasida yoshlarga oid davlat siyosatining asoslari to‘g‘risida» Qonun qabul qilindi. Bu qonunda yoshlarga oid davlat siyosatining maqsadi belgilanib «Yoshlarga oid siyosat O‘zbekiston Respublikasi davlat faoliyatining ustuvor yo‘nalishi bo‘lib, uning maqsadi yoshlarning ijtimoiy shakllanishi va kamol topishi, ijtimoiy iqtidori jamiyat manfaatlari yo‘lida imkon boricha to‘la-to‘kis ro‘yobga chiqishi uchun ijtimoiy-

iqtisodiy, huquqiy, tashkiliy jihatdan sharoitlar yaratish hamda ularni kafolatlashdan iboratdir», – deyiladi. Shuningdek, ushbu hujjatda yoshlarga oid davlat siyosatini amalga oshirishga mo’ljallangan tashkiliy tadbirlar ham ko‘zda tutildi. Qonun esa 1992-yil 1-yanvardan kuchga kirdi. Korxona, muassasa va tashkilotlar bu borada aniq amaliy tadbirlar belgiladilar. Respublikada qonunning bajarilishiga katta e’tibor berildi.

Xulosa qilib aytganda O‘zbekistonday yoshlar mamlakatida yoshlar siyosati, ularga katta ishonch sifatida qaralishi millat istiqboliga yuksak ishonch borligidan dalolat beradi.

Jismoniy tarbiya kishilik jamiyatni tarixining barcha bosqichlarida xalq madaniyatining tarkibiy va muhim qismi bo‘lib kelgan. Xususan, unga O‘zbekiston hududida yashayotgan xalqlar ma’naviy va jismoniy barkamollik mezoni sifatida qarashgan. Jismoniy tarbiya va harbiy san’at XIV -XV asrlarda ham ancha rivoj topgan. Amir Temur olib borgan siyosat jamiyatning hamma sohalarida bo‘lgani kabi jismoniy tarbiyaning mohiyatini yuqori bosqichga ko‘targan. Temuriylar davrida harbiylarni jismoniy tarbiyalashga alohida e’tibor berilgan. Kurash, kamondan otish, ot sporti o‘yinlari bo‘yicha ko‘pgina musobaqalar o‘tkazilgan.

O‘zbekiston qadimdan milliy o‘yinlarga boy. Ayniqsa, «Arg‘imchoq», «Bekinmachoq», «Qilichbozlik», «Oq terakmi-ko‘k terak», «Ololmaydiyo, shuginani-yo», «Tortishmachoq», «Chillak» va hokazolar keng tarqalgan.

Lekin, O‘zbekistonda mustamlakachilik davrida jismoniy tarbiya katta yo‘qotishlarga uchradi. Kuch, tezkorlik, chiniqish bilan birga ma’naviyatni yetuklikka, axloq va odobni kamolga yetkazishga e’tibor susaydi. Bu mahalliy aholining jismoniy tarbiyadan uzoqlashishiga olib keldi.

Buyuk kelajak-O‘zbekistonning 2035 yilgacha uzoq muddatli rivojlanishi Strategiyasining konsepsiysi loyihasi bo‘yicha jamoat eshitishlari boshlanganini e’lon qiladi.

«Buyuk kelajak» ekspertlari tayyorlagan strategiya Konsepsiysi loyihasiga oid materiallar bilan o‘zbek, rus va ingliz tillarida tanishish, o‘z sharh va fikringizni ushbu sayt orqali qoldirishingiz mumkin: uzbekistan2035.uz/uz.

2018 yilda davlatning har tomonlama ko‘magi bilan tashkil qilingan, «Buyuk kelajak» ekspertlar kengashi Rossiya, AQSH, Germaniya, Buyuk Britaniya, Belgiya, Kanada, Daniya, Shveysariya, BAA, Saudiya Arabiston, Xitoy Xalq Respublikasi, Singapur, Yaponiya, Turkiya, Qozog‘iston, Finlyandiya kabi 35 dan ziyod davlatda istiqomat qiluvchi 300 dan ortiq mutaxassis-vatandoshlarni birlashtiradi. U o‘zida ulkan potensialga ega «intellektual markaz»ni ifodalagan holda, navqiron davlatimiz manfaatlari uchun yo‘naltiradi. Hozirgi vaqtida, «Buyuk kelajak» oldiga qo‘ygan maqsadlariga erishish uchun quyidagi vazifalarni amalga oshirmoqda:

- O‘zbekiston Respublikasining rivojlanish strategiyasi konsepsiyasini ishlab chiqish.
- O‘zbekiston Respublikasining 2035 yilgacha bo‘lgan uzoq muddatli rivojlanish modelini amalga oshirishda ko‘maklashish.
- O‘zbekiston Respublikasining 2035 yilgacha bo‘lgan uzoq muddatli rivojlanish modelini joriy qilish bo‘yicha bataysil reja ishlab chiqish.
- O‘zbekiston Respublikasining 2017-2021 yillarda beshta ustuvor yo‘nalish bo‘yicha rivojlanish strategiyasi doirasidagi amalga oshirilayotgan islohotlarni har tomonlama, ekspertlar tomonidan qo‘llab-quvvatlash.

**O'zbekistonda ta'lif kelajagini
biz bilan quring!**

www.uzbekistan2035.uz

saytida
«Buyuk Kelajak»
ekspertlar kengashi
tomonidan tayyorlangan
«O'zbekiston 2035» Strategiyasiga
takliflar kriting

@officialBuyukKelajak @buyuk__kelajak INGO "Buyuk Kelajak"
BUYUK KELAJAK www.uzexpertsovet.com

Mamlakat tarixida ilk bor, bir necha yuz olim va amaliyotchilarning ko'magi bilan qisqa muddatda «O'zbekiston Respublikasining 2035 yilgacha rivojlanish strategiyasining konsepsiysi» deya nom olgan o'ta muhim hujjat tayyorlandi.

Strategiya O'zbekistonning 2035 yilgancha rivojlanishining 4 ta ssenariysini ifodalaydi:

- evolyusion ssenariy – muvaffaqiyatsiz amalga oshirilgan islohotlar holatida tashqi ijobiy konyunktura;
- pessimistik ssenariy – muvaffaqiyatsiz amalga oshirilgan islohotlar holatida tashqi salbiy konyunktura va tashqi inqirozlar;
- dinamik ssenariy – tashqi ijobiy konyunktura va yirik investitsiya hajmi vaqtida islohotlar amalga oshiriladi;
- progressiv ssenariy – tashqi salbiy konyunktura va tashqi inqirozlar vaqtida islohotlar amalga oshiriladi.

Strategiya Konsepsiysi loyihasi mamlakatning dinamik ssenariy bo'yicha rivojlanishini ko'zda tutib, yurtimizni dunyoning 50 ta iqtisodiy rivojlangan davlatlar qatoriga qo'shishni maqsad qilgan. U davlat boshqaruvini isloh qilish, iqtisodiy va ijtimoiy sohaning rivojlanishi hamda innovatsiya va texnologiyalarni qo'llab-quvvatlash kabi hal qiluvchi yo'naliishlardan iborat.

Davlat boshqaruvini isloh qilish yo‘nalishida, loyiha tomonidan qonunchilik bazasini takomillashtirish, sud tizimini isloh qilish, aholining siyosiy madaniyatini ko‘tarish, islohotlarni unumli amalga oshirish va davlat boshqaruvi institutlarini takomillashtirish bo‘yicha vazifalar belgilab berilgan. Bularning barchasi O‘zbekistonning xalqaro indekslardagi o‘rnini ko‘tarilishini ta’minlashi zarur.

Iqtisodiyotda sanoat, xizmatlar sohasi va qishloq xo‘jaligining rivojlanishi rejalashtirilmoqda. Tadbirkorlar tashabbuskorligiga, ularning moliyaviy imkoniyatlar bilan ta’milanishiga alohida e’tibor qaratiladi. Iqtisodiyotda chuqr tarkibiy o‘zgarishlarga asoslangan holda, 2035 yilga borib, mamlakatning yalpi ichki mahsuloti 479 milliard dollarga yetishi ko‘zda tutilgan.

2018 yil 28-29 iyun kunlari «O‘zbekiston-2035» birinchi xalqaro forumi bo‘lib o‘tdi, unda hujjatni tuzish bo‘yicha asosiy yondashuvlar muhokama qilindi. «Dala tadqiqotlari» davomida vazirliklar va idoralarda uchrashuvlar o‘tkazildi, asosiy ma’lumotlar yig‘ildi, buning asosida iqtisodiyotning hozirgi holati tahlil qilindi. Ekspertlarning taklif va mulohazalarini inobatga olgan holda, O‘zbekistonni rivojlantirish strategiyasining 2035 yilgacha mo‘ljallangan konsepsiyasining dastlabki nusxasi tayyorlandi. 2018 yil dekabr oyida O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti idorasi vakillari uchun Taraqqiyot strategiyasi loyihasining taqdimoti bo‘lib o‘tdi.

2019 yil 5-6 fevral kunlari Toshkentda bo‘lib o‘tgan «O‘zbekiston 2035» ikkinchi xalqaro forumi O‘zbekiston Respublikasining 2035 yilgacha rivojlanish strategiyasi konsepsiysi ustida ishlashning navbatdagi bosqichi bo‘ldi. Konsepsiyaning keng qamrovli muhokamalarida deputatlar, davlat organlari, ilmiy va ta’lim muassasalari, xalqaro tashkilotlar vakillari tomonidan qimmatli mulohazalar va tavsiyalar berildi. Qabul qilingan fikrlar Strategiya konsepsiyasini loyihasining materiallari sharhlar asosida takomillashtirildi va to‘ldirildi.

Jamoatchilik eshitishlarida O‘zbekistonning barcha fuqarolari, jinsi, millati va faoliyat turidan qat’iy nazar, ishtirok etishi mumkin. Sharhlar va fikrlar jamoatchilik eshitishlari boshlangan kundan 30 kun davom etadi.

Jamoatchilik eshitishlari davomida qabul qilingan fikr va mulohazalar asosida Strategiya konsepsiysi loyihasi qayta ko‘rib chiqilib mamlakat rahbariyatiga taqdim etish uchun tayyorlanadi.

2 Bob. “YOSHLAR – KELAJAGIMIZ” DAVLAT DASTURINING - MENEJMENT RIVOJIDAGI AMALIY O‘RNI

2.1. “Yoshlar – kelajagimiz” davlat dasturining menejment rivojidagi omili sifatida

Mustaqillik sharoitida madaniyat tarbiyasining rivojlanishini boshqarish. Mamlakatimizda bozor iqtisodiyotiga asoslangan demokratik huquqiy davlat va fuqarolik jamiyati asoslari mustahkamlanib bormoqda. Bu jarayonda jamiyat taraqqiyoti, shaxs kamolotining bosh omillaridan biri bo‘lgan madaniyat, ma’naviyatning o‘rni va roli beqiyosdir. Respublikamizda madaniy hayotni boshqarishning o‘rni va ahamiyati oshib borayotgani oldimizda turgan bir qator vazifalarni xal etish bilan bog’liq. Madaniy merosimizni eski andozalaru yondashuvlardan xoli holda chuqr va har tomonlama tadqiq etish, noyob tarixiy yodgorliklarni saqlash va ta’mirlash, xalqimiz yaratgan, ammo turli sabablarga ko‘ra chet ellarga chiqib ketgan madaniyat boyliklarini izlab topish va o‘rganish bo‘yicha ishlarni tizimli va tadrijiy davom ettirish bilan bog’liq vazifalar shular jumlasidandir.

Ayni paytda, fan, adabiyot, san’at, umuman milliy madaniyatimizning barcha sohalarini jahon madaniyati yutuqlari asosida boyitish va rivojlanishning

yangi bosqichiga kutarishning o‘rni va ahamiyati beqiyosdir. Bularning barchasi o‘z navbatida mustaqillik ruhiyatiga singgan, yurt manfaati va millat istiqboli yo‘lida qayg’uradigan yangi insonni tarbiyalashdek bosh vazifani xal etishga xizmat qilishini ham alohida ta’kidlash zarur. Qayd etilgan vazifalarni madaniyatimiz, ma’naviyatimiz, ma’rifatimiz taraqqiyotiga daxldor bo‘lgan davlat va jamoat tashkilotlari ishini, ijodkor ziyolilarimiz va xalqimizning yaratuvchanlik faoliyatini muayyanyunalishda muvofiqlashtirmay, tashkil etmay, bir so‘z bilan aytganda, boshqarmay turib muvaffaqiyatli hal qilish mumkin emas. Ma'lumki, yaqin-yaqingacha necha o’n yillar davomida miqdoriy yondashuv ustuvor bo‘lib keldi va asosiy diqqat madaniyat muassasalari soniga, kitoblar fondi, teatrlarning tomoshabinlarni qabul qila olishining miqdoriy harakteristikalariga alohida e’tibor berildi. Vaxolanki, miqdoriy ko‘rsatkichlar qanchalik muhim bo‘lmisin madaniyat muassasalari faoliyatining samaradorligi va sifati asosiy va muhim omil hisoblanadi. Bugun mamlakatimizda masalaning ana shu jihatiga alohida e’tibor berilayotganini mamlakatimiz madaniy hayoti, uni boshqarish bilan bog’liq xususiyatlarning o‘zagini tashkil etayotganini e’tirof etish joiz. Shunday bo‘lsada, bir holatni aloxida qayd etish lozim. Gap shundaki, bugungi kunda ham madaniyatni boshqarish sohasida iqtisodiy metodlarning to’la ustuvorligini ta’minlash zarurligini ilgari suruvchi qarashlarni uchratish mumkin. Aslida, bozor iqtisodiyoti metodlarini madaniyatning barcha sohalariga ko‘r-ko‘rona ko‘chirish amaliy jihatdan zararli, metodologik jihatdan esa noto‘g’ridir. Chunki madaniyatning barcha tarmoqlarini ham bozor iqtisodiyoti relslariga o‘tkazish mumkin emas. Aytaylik, xalq amaliy san’atining yog’och oymakorligi, ganchkorlik yoki kino, estrada kabi san’at sohalarida bunday yondashuv to’g’ri va o’rinli. Ammo, muzeylar, kutubxonalar, arxivlar kabi madaniyat muassasalari davlat va jamiyatning doimiy yordamini talab etadi.

Madaniyat rivojlanishini boshqarishni takomillashtirish ma’muriy va o‘z-o‘zini boshqarish usullarini qo‘shib olib borish hamda madaniy faoliyatning mazmuni, shakli va metodlarini boyitishdek maqsadlarni o‘z ichiga oladi. Madaniyat muassasalarining moddiy bazasini mustahkamlash esa, o‘sib

borayotgan madaniy ehtiyojlarni qondirishning hajmi va sifatini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, mazkur jarayon madaniyat xodimlari malakasini muntazam oshirib borish hamda boshqarishning samaradorligi va sifatini yuqori ko‘tarishdek maqsadlar kompleksni ham qamrab oladi. Madaniyatning boshqaruv tizimi madaniy siyosatni ishlab chiqish va hayotga tatbiq etish bilan shug’ullanadigan muassasalar va organlar demakdir. U yoki bu organ, tashkilot, muassasaning ushbu jarayondagi ishtiroki esa uning darajasi (markaziy, mintaqaviy, maxalliy), harakteri (davlat, jamoatchilik, aralash, xalqaro)hamda faoliyat sohasi (masalan, ta’lim, fan, san’at) bilan belgilanadi.

San’at va madaniyatning asosiy maqsadi mamlakatimizda san’atga qiziqadigan va unga astoydil mehr qoygan istedodli yoshlarni izlab topish qo’llab quvvatlash va o’zbek milliy san’atini, madaniyatini butun dunyoga keng targ’ib qilishdan iborat.

Sa’nat va madaniyat kadrlariningo‘z oldiga quyidagi vazifalarni qo‘yadi:

- yosh avlodni san’at va madaniyat orqali ona Vatanga muhabbat va sadoqat ruhida tarbiyalash,

Yurtimizda san’at va madaniyat sohasida olib borilayotgan islohatlar

Madaniy-ma’rifiy tadbirlarni tashkil etish va boshqarish xalqning manfaatini ko‘zlagan holda amalga oshirib kelingan va bundan keyin ham xalqimizga xizmat qilib kelmoqda. Ijtimoiy madaniy faoliyatni boshqarish uni samarali tashkil etish uchun o‘z sohasining yetuk mutahasiswaagini yetkazib berish bugungi kunda dolzarb muammolardan biriga aylanib bormoqda. Ijtimoiy-madaniy institatlarda yoshlarning madaniy tadbirlarni uyuştirish masalalari Vatanimizning kelajagi, xalqimizning ertangi kuni, mamlakatimizning jahon hamjamiyatidagi obro‘-e’tibori avvalambor farzandlarimizning unub-o‘sib, ulg’ayib, qanday inson bo‘lib hayotga kirib borishiga bog’liqdir. Biz bunday o‘tkir haqiqatni hech qachon unutmasligimiz lozim. Bugungi yoshlar ertaga jamiyatimizning taqdirini belgilovchi avloddir. Biz bugun yoshlarga qanday tarbiya bersak, bizning kelajagimiz ham o’shanday bo‘ladi. Yoshlarni kelajakka munosib tayyorlash, ularga yaxshi ta’lim berish, ularni

mehr-oqibatli, ilmparvar sahovatli, mehnatsevar, vatanparvar, odobli, axloqli qilib voyaga yetkazish jamiyatimizning asosiy vazifasi bo‘lib qolmog’i lozim .

Bolalar tarbiyasi bilan oila, bolalar bog’chasi, mакtab va boshqa bilim yurtlari shug’ullanishi barchaga ma'lum. Biroq ularning, ayniqsa, bilim yurtlarining tasarrufidan tashqarida yoshlarning o‘qishdan, ishdan tashqarigi bo‘sh vaqt qolmoqda. Bo‘sh vaqtda esa bolalar xohlagan narsalari bilan shug’ullanmoqda. Bekor qolgan bolalarning muayyan qismi salbiy oqibatlarga olib keluvchi «faoliyatlar» bilan ham mashg’ul bo‘lishmoqda. Yoshlarning bo‘sh vaqtini mazmunli o‘tkazishda madaniy-ma'rifiy muassasalar (ayniqsa, klub, madaniyat saroyi, madaniyat uyi kabilalar)ning imkoniyati kattadir. O‘quv yurtlari, asosan, bolalarga bilim-ta'llim berish bilan shug’ullansa, madaniy-ma'rifiy muassasalar ularning bo‘sh vaqtlarini maroqli o‘tkazishga ko‘mak beradi. Biroq, joylardagi madaniyat muassasalari aholining barcha qatlamlari uchun umumiylardan tadbirlar tayyorlashmoqda. Ular yoshlarning ehtiyoji, qiziqishiva ularning ruhiyatiga mos tadbirlarni tayyorlashga alohida e'tibor berishmayapdi. Natijada madaniy-ma'rifiy muassasalarning yoshlarni ma'naviy, axloqiy, ruhiy, badiiy tarbiyalash borasidagi faoliyati kerakli darajadan past bo‘lmoqda. Hozirgi paytda yoshlarning bo‘sh vaqtini samarali, ijtimoiy foydali qilib uyuştirish maxsus tadqiqotlarga molik muammolardan biri bo‘lib, u olimlarimiz va mutaxassislarimiz tomonidan jiddiy e'tiborni kutib turibdi. Bu boradagi madaniy-ma'rifiy muassasalar tajribasi maxsus o‘rganishni, umumlashtirishni, tahlil va targ‘ib qilishni talab qilmoqda. Madaniy-ma'rifiy faoliyati muassasalari yoshlarning sevimli maskani sifatida ma'naviy-ma'rifiy, g‘oyaviy-siyosiy, badiiy xavaskorlik ishlarni va bo‘sh vaqtini mazmunli uyuştirishda muhim rol o‘ynamoqda. Ma'lumki, klub muassasalari o‘z faoliyatlarini yoshlarning bo‘sh vaqtida olib boradi. U yoshlarni asosiy ishi, o‘qishdan tashqari har xil mazmun vashakldagi «ikkinch» faoliyat bilan shug’ullanishlariga imkoniyatyaratadi. Bu kungilli faoliyat yoshlarning hordiq chiqarishga, bilimni, dunyoqarashini o‘stirishga, ijodkorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Xullas, klub muassasalari, yoshlarni uchun quyidagi vazifalarni bajaradi: Ma'naviy-ma'rifiy ishlarni olib borish. Havaskorlik ijodini

uyushtirish.Madaniy dam olishni tashkil qilish. Klublarda yoshlar uchun tadbirlar uyushtirishdan oldin mahalliy yoshlarning: - ma'naviy extiyojlari, - qiziqishlari, - bilim darajalari, kasbi, - madaniy saviyalari, - ijodiy imkoniyatlari, - vaqt byudjeti va bo'sh vaqt, - tashabbuskorligi va uyushqoqligi kabi ko'plab omillar hisobga olinmog'i darkor. Aks holda klubda tayyorlanadigan tadbirlar yoshlar uchun qiziqarli bo'lmay qoladi. Mazkur omillarni hisobga olish, o'rganish, bilish uchun yoshlar o'rtasida yozma va og'zaki so'rovlar, suhbatlar, kuzatishlar o'tkazilishi lozim. So'rovlarda yoshlarga: qaysi mavzular, qanday shakllar (tadbirlar), qaysi ta'sirchan g'oyaviy-badiiy va texnik vositalar yoqishini o'rganmoq lozim. Yoshlarni qiziqtirgan mavzularni muayyan mantiqiy tizimga solib, ularning mazmuniga mos shakllar tanlab, yoshlar uchun maxsus tadbirlar rejasini tuzish lozim. Zamonaviy yoshlarni quyidagi mavzular qiziqtirishi mumkin: 1. Tarixiy mavzular. 2. Milliy qadriyatlar. 3. Xalq an'analari. 4. Odob, axloq. 5. Kiyinish madaniyati. 6. Do'stlik va do'stlikni saqlash. 7. Qizlar va yigitlar munosabatlari. 8. Muhabbat, sevish va sevilish. 9. Bo'sh vaqtni foydali o'tkazish. 10. Mehmondo'stlik. 11. Ozodagarchilik va tozalik. 12. Ichkilikbozlik va giyohvandlik oqibatlari. 13. Oila fayzi va hokazolar. Klub xodimlari yoshlarni qiziqtirgan mavzuni mantiqiy tizimga solganidan so'ng.Ularga qanday shakllar-tadbirlar yoqishini ham aniqlash kerak. Klub muassasalarining ishi, shakllari esa ko'p va rang-barangdir: ma'ruza, ma'naviy muloqot, doklad, axborot, suhbat, seminar, munozara, konferensiya, ijodiy uchrashuvlar, savol-javob kechalari, og'zaki, jurnal, kecha, konsert, spektakl, ommaviy tomosha, xalq sayllari, bayramlar, karnavallar, raqs kechalari, festival, diskotekalar, ekskursiya, madaniy sayr, viktorina, ko'rgazma, ko'rik-tanlov va hokazolar. Aytaylik, yoshlar ko'proq dam olish kechalari, ijodiy bahs, uchrashuvlar, diskoteka, estrada konsert, teatrlashgan tomosha, xalq sayllari, sayohat kabi shakllarni tanlashdi. Klub xodimlari ko'proq ana shushakllardan foydalanmog'i kerak. Yoshlarni qiziqtirgan shakllar aniqlangandan so'ng, klub xodimlari mahalliy joydagi yoshlar qo'mitasi bilan birgalikda yillik tadbirlar rejasini tuziladi. Rejada tadbir o'tkaziladigan sana, tadbir nomi, shakli, o'tkazilish joyi va javobgar shaxslar ko'rsatiladi. Tadbirlar rejasি

yoshlar ehtiyoji va mahalliy sharoitdan kelib chiqib boyitilishiyoki o‘zgartirilishi mumkin. Qanday bo‘lmasin mahalliy madaniyat uyi va yoshlar qo‘mitasi bilan rejalashtirilgan tadbirlar yoshlarni qiziqtirish, mavzuiga jalb etish lozim. Vaqt o‘tishi bilan klub tadbirlari ham yoshlar sinovidan o‘tadi. Shundan kelib chiqib kelgusi yilgi rejada qaysi tadbirlarga ko‘proq, e’tibor berishni hayotning o‘zi ko‘rsatadi. Yoshlar uchun tadbirlar tayyorlash ma’suliyatli va murakkab jarayondir. Biz mazkur ishda faqatgina uning ayrim tomonlariga diqqat jalb etib, yoshlarni madaniy dam olishi, yoshlar klubi va yoshlar saylini tashkil qilish masalalariga to‘xtalamiz xolos..«Bo‘s sh vaqt-ijtimoiy boylik» deyishadi. U insonning qobiliyatlarini takomillashtirishi, bilim olishi, ma’naviy kamol topishi, jismoniy rivojlanishi uchun xizmat qiladi. Bo‘s sh vaqtdan samarali foydalanish bu birinchidan, mehnat unumдорligini oshirish, ikkinchidan, kishilarning ishda sarf bo‘lgan kuchini tiklash, uchinchidan, sog’liqni mustahkamlash, ruhiyatni tetiklashtirish demakdir. Madaniy dam olish jarayoni deyarli barcha klub tadbirlarida sodir bo‘ladi. Biroq, klub shunday tadbirlarni tashkil qiladiki, ularda yoshlarning mazmunli dam olishi, hordiq chiqarish asosiy vazifa qilib qo‘yiladi. Dam olish tadbirlarida yoshlar, birinchi navbatda, mazmunli dam olsalar, ikkinchi navbatda, o‘zları qiziqqan soha bo‘yicha va har xil foydali ma'lumotlar olish imkoniyatlariga ega bo‘ladilar. Respublika madaniy-ma'rifiy muassasalari, jumladan, klub, madaniyat va istirohat bog'lari yoshlarning bo‘s sh vaqtini uyushtirishda, ularni har xil badiiy havaskorlik to’garaklari va uyushmalariga jalb etib, turli bayramlar, teatrlashgan tomoshalar, sayllar, dam olish kechalar, raqs kechalar kabi turli tadbirlar tashkil qilish borasida yaxshi tajriba to‘plashgan. Madaniy-ma'rifiy muassasalarda yoshlar bo‘s sh vaqtida qatnashadigan tadbirlar doirasi anchagina keng. Ular orasida muloqotli, ko’ngilochar «Dam olish kechasi», «Shanba oqshomida», «Kulgi kechasi», «Do‘slik kechasi», «Qizlar davrasida» kabilar; San’at bilan bog’liq bo‘lgan - «She’riyat kechasi», «Doston kechasi», «Qo‘sish va raqs oqshomi», «Musikqa ohangi», «Teatr ko‘zgusi» kabilar; Bayramona dam olishga oid sayllar «Bog’ sayli», «Tog’ sayli», «Lola sayli»

kabilar; Xalq o‘yinlari, musobaqalarga boy «Sog’lik-tuman boylik», «Azaliy o‘yinlar» kabi tadbirlar keng shuhrat qozongan.

Madaniyatva istirohat bog’lari va klublarida uyushtiriladigan tadbirlar foydalanilgan vositalar turli tavsiya harakterida bo‘lishi mumkin. Ayniqsa, ma'rifiy-huquqiy, musiqali-raqsli va badiiy-adabiy tavsifdagi tadbirlarni tashkil qilish yaxshi natija beradi. Ma'rifiy-hordiqli tadbirlardagi yangi axborotlar, ma'lumotlar, bilimlarni olish, hordiq, chiqarish jarayoni bilan chambarchas bog’lanib ketadi. Odatda bunday dasturlar ikki qismdan tashkil topadi: birinchibo‘limdayoshlarni qiziqtiradigan mavzu tanlanib, bunda axborotlar badiiy shaklda tomoshabinlarga havola qilinadi. Ko‘pincha bu qismga odamlarni o‘ylantiradigan va hayajonga soladigan muammolar ham olinadi. Dasturning ikkinchi qismida esa maroqli dam olish uchun o‘nlab turli qiziqarli o‘yinlar, topishmoqlar, viktorinalar, qo‘shiqlar va hokazolar foydalaniladi. Musiqali-raqsli tadbirlar, asosan, musiqa, ashula va albatta raqslardan tashkil topadi. Bunday tadbirlarda bu san'at turlarining eng yaxshi namunalari targ’ib qilinadi. Unda eng yaxshi raqs uchun musiqa bilimdonlari va sevimli qo‘shiq ijrosi uchun omma o‘rtasida tanlovlар o‘tkazilishi mumkin. Musiqali-raqsli tadbirlarni ikki turi bor, ularning biri kichik auditoriya uchun mo‘ljallanib, undan musiqa fonotekasidagi texnik vositalaridan foydalaniladi, ikkinchisiga esa kichik estrada ansambl taklif qilinib o‘tkaziladi. Shuningdek, musiqa-raqs dasturlari o‘zbek va chet el musiqasi, raqs san’atiga bag’ishlanib, ungamashhur kompozitor-bastakorlar, ashulachilar va raqs ustalarini taklif qilish mumkin. Musiqali-raqsli tadbirlarning asosiy vazifalari san’atni targ’ib etish, yoshlarni musiqa va raqs ijodiga oshno qilish, ularga ma’naviy ozuqa berish. Badiiy-adabiy tadbirlar-adabiyotva san’at janrlaridan tashkil topgan dasturlardir. Bunday tadbirlarda badiiy-emotsional vositalar: badiiy so‘z, she'r, monolog, qo‘shiq, ashula, raqs kabilar muayyan mazmunga bog’lanib teatrlashtiriladi. Adabiy-badiiy tadbirlar foydalanadigan vositalarga boy bo‘lgani uchun, ular odatda ijtimoiy-falsafiy muammolarga ham bag’ishlanib, yoshlarni tarbiyalashda katta rol o‘ynaydi. Bunday tadbirlar tashkil qilishda tashkilotchilar

bilim doirasi, dunyoqarashi, qobiliyatlari va tashabbuskorligi muhim va hal qiluvchi rol o‘ynaydi.

San’at va madaniyat boshqaruvidagi muammolar va yechimlar

Mustaqillik yillarda mamlakatimizda madaniyat va san’at sohasini rivojlantirish, jahon miqyosidagi ilg‘or tajribalar asosida zamonaviy madaniyat va san’at muassasalari barpo etish, ularning moddiy-texnik bazasini mustahkamlash, ijodkor ziyolilarni har tomonlama qo‘llab-quvvatlash masalalariga davlatimiz tomonidan ustuvor ahamiyat qaratib kelinmoqda. Aholi, xususan, yoshlarning madaniy saviyasini yuksaltirish, ularni milliy va umumbashariy madaniyatning eng yaxshi namunalaridan bahramand etish, shu asosda ma’naviy yetuk, barkamol shaxslarni tarbiyalash, yosh iste’dod egalarining qobiliyati va salohiyatini ro‘yobga chiqarish borasida keng ko‘lamli ishlar amalga oshirildi. Shu bilan birga, madaniyat va san’at sohasini boshqarishda eskicha usullar saqlanib qolayotgani, mavjud muammolarni hal etish bo‘yicha kompleks yondashuvning yetishmasligi, madaniyat muassasalarining faoliyatini tashkil etish, aholiga madaniy xizmat ko‘rsatishda oqsoqlikka yo‘l qo‘yilayotgani, aksariyat joylarda madaniyat va san’at maskanlarining moddiy-texnik bazasi bugungi kun talablariga javob bermasligini qayd etish zarur. Ayniqsa, soha uchun yuqori malakali kadrlar tayyorlashda mavjud talab va ehtiyojlarni hisobga olmaslik, ularni qayta tayyorlash, malakasini oshirish borasida puxta tizim yaratilmagani madaniyat sohasida yagona davlat siyosatini samarali amalga oshirish, bu yo‘nalishdagi ustuvor vazifalarni to‘liq bajarish imkonini bermayapti.

Mamlakatimizni yangilash va modernizatsiya qilishning bugungi yangi bosqichida madaniyat va san’atning hayotimizdagi o‘rni va ahamiyatini oshirish, yosh avlodimizni milliy va umuminsoniy qadriyatlar, ona yurtga mehr va sadoqat ruhida tarbiyalash maqsadida: O‘zbekiston Respublikasida madaniyat va san’at sohasini yanada rivojlantirish va takomillashtirish bo‘yicha 2017-2021-yillarga mo‘ljallangan chora-tadbirlar dasturi tasdiqlandi.

Dasturning asosiy yo‘nalishlari etib quyidagi vazifalar belgilandi:

-madaniyatva san’at muassasalari faoliyatini tashkil etish va samaradorligini oshirish borasidagi qonunchilikni takomillashtirish. Jumladan, muzeylar va teatrlar faoliyatini takomillashtirish hamda moddiy-texnik bazasini mustahkamlashga qaratilgan kompleks chora-tadbirlar ishlab chiqish. Moddiy madaniy meros va arxeologiya obektlarini muhofaza qilish va ulardan samarali foydalanish mexanizmlariniyanadatatakomillashtirish;

- madaniyat va san’at muassasalari, teatrlar, muzeylar, badiiy jamoalar, madaniyat va aholi dam olish maskanlari, madaniyat va istirohat bog‘lari faoliyati, moddiy-texnik bazasi holatini atroflicha o‘rganish, ularni ta’mirlash va zarur jihozlar, musiqa asboblari bilan ta’minalash, samarali ijodiy faoliyat uchun qulay shart-sharoitlar yaratish. O‘zbek milliy raqs va xoreografiya san’atini yanada rivojlantirish, madaniyat va san’at rivojiga katta hissa qo‘sghan taniqli san’atkorlar, jahon miqyosidagi nufuzli ko‘rik-tanlovlarda yuqori o‘rinnarni egallagan yoshlarni moddiy qo’llab-quvvatlash;

- yoshlarni san’at maskanlariga, xususan, teatr va muzeylar, konsert tomoshalariga muntazam jalb etish, o‘zbek va jahon madaniyatining eng sara namunalaridan bahramand etish orqali ularning ma’naviy-axloqiy, estetik didi va madaniy darajasini yanada yuksaltirish. Madaniyat va istirohat bog‘lari hududida “Nuroniylar maskan”larini tashkil etib, faxriylarning madaniy dam olishlari uchun zarur sharoitlar yaratish;

- “Seni kuylaymiz, zamondosh!”, “Debyut” kabi teatr san’ati ko‘rik-festivallari samaradorligini oshirish orqali buyuk siymolar, zamonamiz qahramonlari obazi, bugungi kunda yurtimizda amalga oshirilayotgan ulkan bunyodkorlik ishlarini aks ettirgan, badiiy yuksak sahma asarlarini yaratish. “Bahor nafasi” xalqaro san’at festivali, “Boysun bahori” xalqaro folklor festivali, “Yoshlik bahori” respublika yosh opera ijrochilari festivali singari tadbirlar, turli xalq sayllarini tashkil etib, ularga xorijiy sayyohlarni keng jalb etish;

- madaniyat va san'at yo'nalishidagi ta'lif muassasalarining malakali kadrlar va mutaxassislarga bo'lgan talab va ehtiyojlarini o'rganish, bu borada kadrlar tayyorlash, qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirishning samarali tizimini yaratish, zamonaviy ilg'or tajribalardan foydalanish, dunyoning mashhur musiqachilari, bastakorlari ishtirokida ijodiy uchrashuvlar, mahorat darslari tashkil etish, madaniyat va san'at yo'nalishidagi ta'lif muassasalarini o'quv dasturlari va notalar, o'quv qo'llanma va darsliklar, ilmiy-metodik adabiyotlar bilan ta'minlash;
- O'zbekistonning yuksak madaniyati va san'atini xalqaro maydonda yanada keng targ'ib etish, xalqaro ko'rik-tanlov va festivallarda mamlakatimiz vakillarining ishtirokini kuchaytirish, Samarqand shahrida o'tkaziladigan "Sharq taronalari" xalqaro musiqa festivali nufuzini yanada oshirish, boshqa turli tadbirdorda chet ellik madaniyat va san'at namoyandalari keng qatnashishlarini ta'minlash, xalqaro ilmiy-amaliy anjumanlar tashkil etish, sohaga zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish va ulardan samarali foydalanish.

Madaniy va estetik ehtiyojlarini yanada to'la qondirishga, teatrda, musiqa, tasviriy san'at hamda boshqa san'ati turlarini rivojlantirishga, xalqimiz tarixi va bugungi hayotining eng yorqin sahifalarini, mamlakatimizning erkin demokratik taraqqiyotini aks ettiruvchi asarlar yaratishda ijodiy jamoalarga har tomonlama yordam ko'rsatishga alohida e'tibor qaratildi. Shu bilan birga zimmasidagi vazifalar ko'lami kengligi va ahamiyati kattaligiga qaramay, Madaniyat va sport ishlari vazirligi tomonidan davlat boshqaruvi organlari va Mahalliy hokimiyat organlari bilan faol xamkorlik ta'minlanmayapti, uning faoliyati esa ko'pincha madaniy-osh va sport tadbirdarini o'tkazish bilangina cheklanib qolmoqda. madaniy-ma'rifiy va sport-sog'lomlashtirish muassasalari, ob'ektlari va inshootlari yanada rivojlantirish va mustahkamlash masalalari o'z nihoyasiga yetmagan. madaniyat va sport sohasidagi kadrlar tayyorlash va qayta tayyorlash tizimi zamonaviy talablarga javob bermaydi. Madhimlarning kuni -axloqiy kamolot va sog'lom turmush tarziga intilishni kuchaytirish maqsadida:

-madaniyat sohasida kadrlar tayyorlash va malakasini oshirish jarayonini milliy va umuminsoniy qadriyatlar, insonparvarlik va yuksak ma'naviyat ruhida

takomillashtirish, bunda zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalaridan, ilg'or xalqaro tajribalardan foydalanish, madaniy-ma'rifiy muassasalar va o'quv yurtlarini yuqori malakali kadrlar bilan ta'minlash;

-davlatlararo va xalqaro madaniy aloqalarni kengaytirish hamda mustahkamlash, mamlakatimizning madaniy merosini, mamlakatimiz Ijodiy jamoalari va mualliflari asarlarini, jumladan, konferensiyalar va ko'rgazmalar, madaniy tadbirlar va anjumanlar o'tkazish yo'li bilan chet ellarda keng targ'ib qilish, madaniyat sohasiga xorijiy investitsiyalar va grantlarni jalg qilish, shuningdek, madaniy sohaga oid ommaviy axborot vositalarini tayyorlash, video va kino materiallarini tayyorlashdan iboratdir.

2.2. “Yoshlar – kelajagimiz” davlat dasturi doirasida amalga oshirilayotgan ishlар tahlili

O‘zbekiston prezidenti Shavkat Mirziyoyev farmoni bilan «Yoshlar — kelajagimiz» Davlat dasturi tasdiqlandi. U Yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihalarini ro‘yobga chiqarishga ko‘maklashish va qo‘llab-quvvatlash, band bo‘lmagan yoshlarni mehnat bozorida talab yuqori bo‘lgan mutaxassisliklar va biznes yuritish ko‘nikmalariga o‘qitish, shuningdek, umuman yoshlarning ijtimoiy-iqtisodiy faolligini oshirish orqali ularning bandligini ta’minlashga qaratilgan.

Dastur Toshkent viloyatining Quyichirchiq tumani va Toshkentning Chilonzor tumanida boshlangan bo‘lib, 1 iyuldan mamlakatning barcha tuman va shaharlarida joriy etila boshlanadi.

Dasturdan o‘rin olgan tadbirlarni moliyalashtirish uchun O‘zbekiston yoshlar ittifoqi huzurida «Yoshlar — kelajagimiz» jamg‘armasi tashkil etilmoqda. Uning mablag‘lari yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihalarini amalga oshirish uchun tijorat banklari orqali yillik 7 foiz stavka bilan imtiyozli kredit va mol-mulkni lizingga berish, Davlat dasturi doirasida olinadigan

kreditlar bo‘yicha kredit hajmining 50 foizidan ko‘p bo‘lmagan miqdorda kafilliklar berishga sarflanadi.

Shuningdek, jamg‘arma mablag‘lari Davlat dasturi doirasida amalga oshiriladigan tadbirkorlik loyihamalarida ular qiyomatining 50 foizidan ko‘p bo‘lmagan miqdorda ishtirok etish, keyinchalik Jamg‘arma ulushini 5 yil davomida realizatsiya qilish, tegishli ko‘nikmalarga ega band bo‘lmagan yoshlar yashaydigan uy xo‘jaliklari uchun 20 tagacha parranda va quyon bolasi, 5 ta mayda va 2 ta yirik qoramol sotib olish, ularning qiyamatini kelishilgan muddatlarda qaytargan holda ularni boqish va keyinchalik realizatsiya qilishda ko‘maklashish hamda yoshlarning qayta tayyorlanishi va malaka oshirishini tashkil etish, mehnat bozorida talab yuqori bo‘lgan kasblarga o‘qitish, shuningdek, ularga biznes yuritish ko‘nikmalarini singdirishga yo‘naltiriladi.

Davlat-xususiy sheriklik shartlarida yosh tadbirkorlarga imtiyozli shartlarda binolar, ofis texnikasi va sarflash materiallarini ijaraga berish, ularni internet bilan ta’minlash, shuningdek, yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihamalarini amalga oshirishga boshqacha ko‘mak berish, jumladan, biznes rejalar ishlab chiqish, maslahat, yuridik, buxgalteriya va boshqa xizmat turlarini ko‘rsatish, forumlar, master-klasslar va seminarlar tashkil etish uchun «Yosh tadbirkorlar» kovorking-markazlarini qurish ko‘zda tutilgan.

Savdo-maishiy va kichik ishlab chiqarish maydonlarini tashkil etish uchun mehnat kuchi haddan ziyod bo‘lgan tumanlarda «Yoshlar mehnat guzari» komplekslarini qurish belgilandi.

Tumanlar va shaharlarda yoshlar siyosati, ijtimoiy rivojlantirish va ma’naviy-ma’rifiy ishlar bo‘yicha hokimlar o‘rinbosari boshchiligidagi yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish komissiyalari tuziladi.

«Yoshlar — kelajagimiz» Davlat dasturi doirasida imtiyozli kreditlar va mol-mulkni lizingga olish istagini bildirgan tadbirkorlik subyektlari tomonidan amalga oshiriladigan loyihalarning manzilli ro‘yxatini shakllantirish

SXEMASI

Босқылар

Субъектлар

Тадбирлар

Муддатлар

1-боскіч	Ёшлар тадбиркорлигини ривожлантириш туман (шахар) комиссиялари, ишчи гурух	Хар бир хонадонни уйма-уй юриш оркали Давлат дастури доирасыда имтиёзли кредитлар ва мол-мұлкни лизингтә олиш истагини билдирган тадбиркорлық субъектларининг дастлабки рүйхатини шакллантириш.	хар йили октябрь ойига кадар
2-боскіч	Ёшлар тадбиркорлигини ривожлантириш туман (шахар) комиссиялари Тијорат банклари	1. Шакллантирилған тадбиркорлық субъектларининг дастлабки рүйхатига мувоғиқ лойихаларни ўрганиб чикиш. 2. Имтиёзли кредит ва мол-мұлкни лизингтә бериш бўйича кредит кўмитаси (комиссияси)нинг хуносасини тақдим этиш.	хар йили 1 ноябрға кадар
3-боскіч	Ёшлар тадбиркорлигини ривожлантириш туман (шахар) комиссиялари	Тадбиркорлық субъектларининг лойихаларини ўрганиш натижаларига кўра туман (шахар)да реализация килинадиган самарали лойихаларни манзилли рүйхатини шакллантириш, расмийлаштириш ҳамда Жамгармага тақдим этиш.	хар йили 10 ноябрға кадар
4-боскіч	«Yoshlar — kelajagimiz» жамгармаси	Худудий комиссиялар томонидан тақдим этилган манзилли рүйхатларни туман (шахар)лар кесимида умумлаштириб Жамгарманинг кейинги йил учун молиялаштириш прогноз параметрлари доирасыда кўриб чикиш ва таҳлил килиш ҳамда тасдиқлаш учун республика комиссиясига киритиши.	хар йили 1 декабрга кадар
5-боскіч	Ёшлар тадбиркорлигини ривожлантириш республика бўйича комиссияси	1. Тадбиркорлық субъектларининг туман (шахар)лarda реализация килинадиган лойихаларининг манзилли рүйхатини тасдиқлаш. 2. Тасдиқланган манзилли рүйхатни имтиёзли кредитлар ва мол-мұлкни лизингтә беришни молиялаштириш учун тијорат банкларига ҳамда Жамгармага тақдим этиш.	хар йили 25 декабрга кадар манзилли рүйхат тасдиқлангандан сўнг уч кун ичида
6-боскіч	«Yoshlar — kelajagimiz» жамгармаси	Тасдиқланган манзилли рүйхатни худудий комиссияларига етказилишини ҳамда ўзининг расмий веб-сайтида жойлаштирилишини таъминлаш.	манзилли рүйхатни олгандан сўнг беш иш куни ичида

7-боскич	Ёшлар тадбиркорлигини ривожлантириш туман (шахар) комиссиялари	Тасдикланган манзилли рўйхатга киритилган тадбиркорлик субъектлари (лойиха ташаббускорлари)ни хабардор килиш.	манзилли рўйхат келиб тушган кундан бошлаб ўн кун ичидаги
8-боскич	Ёшлар тадбиркорлигини ривожлантириш туман (шахар) комиссиялари	1. Тасдикланган манзилли рўйхатга мувофик лойихаларнинг реализация килинганини ўрганиши. 2. Манзилли рўйхатда белгиланган муддатда амалга оширилмаган лойихалар ўрнига худудий комиссиялар томонидан аниқланган бошқа истиқболли лойихаларни тасдикланган параметрлар доирасида молиялаштиришини инобатта олган холда манзилли рўйхатта ўзгартириш ва кўшимчалар киритиш бўйича Жамғармага таклифлар киритиш.	хар чоракда заруратта кўра
9-боскич	«Yoshlar — kelajagimiz» жамғармаси	Худудий комиссияларнинг манзилли рўйхатта ўзгартириш ва кўшимчалар киритиш бўйича таклифларини умумлаштириш, кўриб чикиш ва натижаси бўйича республика комиссиясига киритиш.	заруратта кўра

«Yoshlar — kelajagimiz» jamg‘armasi mablag‘laridan imtiyozli kreditlar ajratish

SXEMASI

4-боскич	Тижорат банки	Шартномага мувофик имтиёзли кредит ажратиш.	шартномада белгиланган муддатда
5-боскич	Тижорат банки Ёшлар тадбиркорлигини ривожлантириш туман (шахар) комиссиялари	Жамғарма маблағларидан ажратилган имтиёзли кредитдан фойдаланишининг бутун муддати давомида мониторинг ўтказиш. Шунингдек, ишчи гурухлар билан биргаликда Жамғарма маблағларидан мақсадли фойдаланилаётгандиги устидан мониторинг ўтказиш ва мониторинг давомида лойихаларни амалга оширишда юзага келаётган муаммоларни ҳал этиб борини.	доимий хар чоракда
6-боскич	Ёшлар тадбиркорлигини ривожлантириш туман (шахар) комиссиялари, Жамғарманинг туман (шахар) филиаллари, тижорат банклари	Манзилли рўйхат доирасида тадбиркорлик субъектига ажратилган молиявий маблағлардан мақсадсиз фойдаланилганлиги холати аниқланса, мазкур маблағларни ўз вактида тўлик қайтариш чораларини кўриш. Агар тадбиркорлик субъекти томонидан Жамғарма маблағларидан ажратилган молиявий маблағларни, шунингдек етказилган зарарни ихтиёрий равишда коплаш рад этилган холларда уларни мажбурий ундириши учун конун хужжатларига мувофик судга мурожаат килиш.	заруратга кўра

Ishsiz va band bo‘lмаган yoshlarni mehnat bozorida talab yuqori bo‘lgan kasblar va mutaxassisliklarga professional o‘qitish yuzasidan qisqa muddatli kurslar sonini ko‘paytirish va sifatini oshirish bo‘yicha quyidagi ishlar amalga oshirilsa bir qancha ijobjiy natijalarga erishish mumkin:

Mehnat bozorida ehtiyoj yuqori bo‘lgan ishchi kasblar (mutaxassisliklar)ni aniqlash

1. Mehnat bozorida talab yuqori bo‘lgan, zamonaviy texnika va texnologiyalar, o‘quv dasturlari asosida o‘qitish imkoniyatiga hamda boshqa zarur shart-sharoitlarga ega bo‘lgan nodavlat ta’lim muassasalari bilan o‘zaro natijaga yo‘naltirilgan hamkorlik aloqalarini o‘rnatish;

2. Hududiy aholi bandligiga ko‘maklashish markazlari tomonidan mazkur ta’lim muassasalarida mavjud ta’lim yo‘nalishlari, muddatlari va ixtisosliklar to‘g‘risidagi ma’lumotlarni ishsiz fuqarolar, ayniqsa yoshlarning keng ommasiga yetkazish bo‘yicha choralar ko‘rish;

3. Hududiy aholi bandligiga ko‘maklashish markazlari yo‘llanmasi asosida yuborilgan ishsizlarni, shu jumladan yoshlarni kasb-hunarga tayyorlash, qayta tayyorlash va malakasini oshirish uchun ketgan xarajatlarni Bandlikka ko‘maklashish davlat jamg‘armasi hisobidan moliyalashtirishni kengaytirish.

Hududiy aholi bandligiga ko‘maklashish markazlari yo‘llanmasi asosida ishga joylashtirilgan yoxud kasbga o‘qitishga yo‘naltirilgan aholini ijtimoiy zaif qatlami, shu jumladan nogironligi bo‘lgan shaxslar, kam ta’minlangan oilalar a’zolari va og‘ir turmush sharoitida yashayotgan xotin-qizlarni har tomonlama qo‘llab-quvvatlashni tashkil etish. Aholini ijtimoiy zaif qatlamiga mansub shaxslarni kasbga o‘qitishni qo‘llab-quvvatlashni belgilab beruvchi tartib ishlab chiqish, bunda quyidagilarni inobatga olish:

a) hududiy aholi bandligiga ko‘maklashish markazlari yo‘llanmasi asosida ishga joylashtirilgan aholini ijtimoiy zaif qatlami, shu jumladan nogironligi bo‘lgan shaxslar, kam ta’minlangan oilalar a’zolari va og‘ir turmush sharoitida yashayotgan ayollarni ish beruvchi tomonidan ularni malakasini oshirishga ketadigan xarajatlarni eng kam oylik ish haqining 3 barobarigacha bo‘lgan qismini Bandlikka ko‘maklashish davlat jamg‘armasi hisobidan bir martalik subsidiya sifatida moliyalashtirishni tashkil etish.

b) hududiy aholi bandligiga ko‘maklashish markazlaridan ro‘yxatdan o‘tgan ishsizlar, ayniqsa kam ta’minlangan oilalarda yashovchi xotin-qizlarni kasbga qayta o‘qitish xarajatlarini Hududlar bo‘yicha joriy, yaqin, o‘rta va uzoq istiqboldagi mehnat bozorida talab yuqori bo‘lgan kasb-hunar ixtisosliklarini aniqlash. Bunda quyidagilarni hisobga olish:

1. Mavjud xo‘jalik yurituvchi subyektlardagi bo‘sh (bo‘shaydigan) ish o‘rinlari;

2. Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish dasturlari doirasida ishga tushiriladigan loyihalarda yaratiladigan ish o‘rinlari;

Ichki va tashqi mehnat bozoridagi ehtiyoj tahlili hamda hudud xususiyatini inobatga olgan holda kasb-hunar kollejlari bazasida tashkil etiladigan ishsizlarni kasb-hunarga o‘qitish markazlarida o‘qitiladigan kasb (mutaxassislik)lar ro‘yxatini shakllantirish;

2. Belgilab olingan ixtisosliklar bo‘yicha kasb-hunar kollejlarining mavjud imkoniyatlari (ustaxona va jihozlar, yotoqxona va moddiy-texnika bazasining holati, ishlab chiqarish ta’limi ustalarining mavjudligi)ni xatlovdan

Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi tasarrufidagi 14 ta kasb-hunar kollejlari bazasida xorijiy tajriba va mehnat bozori talablaridan kelib chiqib ishsiz va band bo‘lmagan aholini, ayniqsa yoshlarni kasb-hunarga tayyorlash, qayta tayyorlash va malakasini oshirish bo‘yicha kurslarni o‘z ichiga olgan zamonaviy markazlarni tashkil etish. o‘tkazish hamda qo‘srimcha talab etiladigan jihoz va zarur vositalar, qurilish va ta’mirlash ishlari hamda boshqa kerakli shart-sharoitlarni yaratish yuzasidan taklif ishlab chiqish;

2. Ushbu kasb-hunar kollejlari bazasida amaldagi ta’limga xalaqit bermagan holda ishsiz va band bo‘lmagan aholini, shu jumladan yoshlarni kasb-hunarga tayyorlash, qayta tayyorlash va malakasini oshirishni tashkil etishni nazarda tutuvchi tartib ishlab chiqish. Eng yaxshi kasb-hunar ta’limi muassasasi respublika tanlovi o‘tkazish

- Eng yaxshi kasb-hunar ta’limi muassasasi respublika tanlovini o‘tkazish bo‘yicha tashkiliy chora-tadbirlar rejasini ishlab chiqish;
- Mazkur tanlovnini tashkil etish, o‘tkazish va g‘oliblarni qimmatbaho sovg‘alar bilan taqdirlash;
- G‘oliblar tomonidan joylarda master-klasslar tashkil etish.

Tasdiqlangan smeta xarajatlari, tuzilgan shartnoma va boshqa sabablarga muvofiq ajratiladigan mablag‘lar miqdori va moliyalashtirish manbalariga tegishli o‘zgartirishlar kiritilishi mumkin.

O‘zbekiston yoshlar ittifoqi "Yoshlar kelajagimiz" davlat dasturining yillik hisobotini raqamlarda taqdim etdi. Unga ko`ra quyidagi ma`lumotlarini olishimiz mumkin :

INFOGRAFIKA (2019 yil yanvar holatiga ko‘ra)

ХУДУДДАГИ УМУМИЙ ЁШЛАР СОНИ

9,909,031

562,153	Худуддаги умумий ёшлар сони	Қарақалпоғистон Республикаси	Сүхбат қилингандай ёшлар сони	422,497 75.1%
913,665	Худуддаги умумий ёшлар сони	Андижон вилояти	Сүхбат қилингандай ёшлар сони	538,019 58.8%
625,328	Худуддаги умумий ёшлар сони	Бухоро вилояти	Сүхбат қилингандай ёшлар сони	404,609 64.6%
421,720	Худуддаги умумий ёшлар сони	Жиззах вилояти	Сүхбат қилингандай ёшлар сони	247,319 58.6%
1,027,783	Худуддаги умумий ёшлар сони	Қашқадарё вилояти	Сүхбат қилингандай ёшлар сони	646,108 62.8%
288,241	Худуддаги умумий ёшлар сони	Навоий вилояти	Сүхбат қилингандай ёшлар сони	194,470 67.4%
841,102	Худуддаги умумий ёшлар сони	Наманган вилояти	Сүхбат қилингандай ёшлар сони	575,607 68.4%

СУҲБАТ ҚИЛИНГАН ЁШЛАР СОНИ

6,184,384

1,178,803	Худуддаги умумий ёшлар сони	Самарқанд вилояти	Суҳбат қилинган ёшлар сони 442,568 37.5%
268,876	Худуддаги умумий ёшлар сони	Сирдарё вилояти	Суҳбат қилинган ёшлар сони 137,666 51.2%
822,616	Худуддаги умумий ёшлар сони	Сурхондарё вилояти	Суҳбат қилинган ёшлар сони 516,185 62.7%
824,926	Худуддаги умумий ёшлар сони	Тошкент вилояти	Суҳбат қилинган ёшлар сони 611,646 74.1%
1,086,472	Худуддаги умумий ёшлар сони	Фарғона вилояти	Суҳбат қилинган ёшлар сони 703,353 64.7%
529,011	Худуддаги умумий ёшлар сони	Хоразм вилояти	Суҳбат қилинган ёшлар сони 474,523 89.7%
518,335	Худуддаги умумий ёшлар сони	Тошкент шаҳри	Суҳбат қилинган ёшлар сони 269,814 52.0%

Мавжуд ва Ўрганилган маҳалла фуқаролар йиғини сони

Жами:
8942
та МФЙ

Мавжуд МФЙ лар сони

Қорақалпогистон
Республикаси

410

Ўрганилган МФЙ лар сони

Қорақалпогистон
Республикаси

100%

Андижон вилояти

878

Андижон вилояти 100%

Бухоро вилояти

540

бухоро вилояти 99.2%

Жиззах вилояти

290

Жиззах вилояти 11.7%

Қашқадарё
вилояти

738

Қашқадарё
вилояти 90.6%

O‘zbekistonning har bir burchakida ham “Yoshlar–kelajagimiz” dastur doirasida bir qancha ishlar amalga oshirilmoqda misol qilib Samarqand viloyati oqdaryo tumanida amalga oshirish doirasida bajarilgan ishlar haqida

“Yoshlar–kelajagimiz” davlat dasturi doirasida Oqdaryo tumaniga 2018 yilning IV choragida **4 mlrd 26.5 mln so‘m** mablag‘ ajratilgan bo‘lib, shundan:

-loyihalar soni:	81 ta
-yaratilayotgan ish o‘rinlari soni	527 ta
-o‘zlashtirilgan mablag‘:	3 mlrd 233 ming so‘m
-o‘zlashtirilgan loyihalar soni:	66 ta (81%)
	(Viloyat bo‘yicha 1-o‘rinda)
-yaratilgan ish o‘rinlari soni:	414 ta (75%)
-Yoshlar mehnat guzarlar soni:	2 ta

“Yoshlar-Kelajagimiz” davlat dasturi bo‘yicha birinchi **“Yoshlar mehnat guzari”** 2-sektor hududiga qarashli Po‘latdarxon MFYda qurilishi boshlangan ikkinchi **“Yoshlar mehnat guzari”** esa 3-sektor hududidagi Navro‘z MFYda qurilishi rejalashtirilgan.

Oqdaryo tumanida “Yoshlar–kelajagimiz” davlat dasturini amalga oshirish bo‘yicha hududni kompleks ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish, yoshlar bandligini ta’minlash, tadbirkorligini rivojlantirish, fermerlikni qo‘llab-quvvatlash va huquqbuzarliklar profilaktikasi bo‘yicha ishlarni samarali tashkil etish yuzasidan 2018-2022 yillarga mo‘ljallangan yo‘l xaritasi 225 banddan iborat bo‘lib shundan 78 ta bandi ijrosi bajarilmasdan nazoratda qolib kelmoqda.

O‘zbekiston yoshlar ittifoqi huzuridagi “Yoshlar – kelajagimiz” jamg`armasi yosh tadbirkorlarni qo‘llab-quvvatlash borasida ko`plab loyihalarni amalga oshirib kelmoqda. Jumladan, yoshlar tadbirkorligini har tomonlama qo‘llab-quvvatlash va yoshlarning biznes tashabbuslari, loyihalari va g`oyalarini hayotga tatbiq etishlari uchun shart-sharoitlar yaratilmoqda.

Barchamizga ma`lumki, Muhtaram Yurtboshimiz tomonidan yoshlarni tadbirkorlikka keng jalb qilish, ularning bandligini ta`minlashga alohida e`tibor qaratilib, bu sohani yanada rivojlantirishga qaratilgan choralar ko`rilmoqda.

Xususan, yoshlar tadbirkorligini kompleks rivojlantirish va yoshlarni tadbirkorlik faoliyati bilan shug`ullanishga faol jalb qilish bo`yicha O`zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 27 iyundagi “Yoshlar – kelajagimiz” Davlat dasturi to`g`risida”gi PF-5466-sonli Farmoniga muvofiq tashkil etilgan “Yoshlar – kelajagimiz” jamg`armasi buning yaqqol isboti hisoblanadi.

“Yoshlar – kelajagimiz” jamg`armasi zamonaviy bilim va ko`nikmalarga ega, mamlakatni munosib kelajagi uchun javobgarlikni o`z zimmasiga ola biladigan barkamol, aniq maqsad sari intiluvchan va serg`ayrat yoshlarni tarbiyalash, yoshlarning intelektual va ijodiy salohiyatini namoyish qilish, joylarda yoshlarning ijtimoiy-iqtisodiy faolligini oshirish, ularni tadbirkorlik faoliyatiga keng jalb qilish, yosh tadbirkorlarning istiqbolli g`oyalari va loyihalarini ro`yobga chiqarishga ko`maklashish, yoshlar bandligini ta`minlash, yoshlar tadbirkorliginikompleks rivojlantirish va yoshlarni tadbirkorlik faoliyati bilan shug`ullanishiga faol jalb qilishni o`z oldilariga maqsad qilib qo`yishgan va bu borada keng ko`lamli ishlarni joylarda tashkil qilishmoqda.

Kuni kecha O`zbekiston yoshar ittifoqi Markaziy Kengashida Jamg`arma faoliyatining sarhisobi va bir qator muhim masalalari yuzasidan navbatdagি Kuzatuv Kengashi yig`ilishi bo`lib o`tdi. Unda O`zbekiston yoshlar ittifoqi Markaziy Kengashi raisi, Jamg`arma Kuzatuv Kengashi raisi Q.Quranboev, shuningdek, uning a`zolari hamda Jamg`arma Markaziy apparati xodimlari qatnashdi.

Kengashda 11 ta masala ko`rib chiqildi. Jumladan,

—“Yoshlar – kelajagimiz” Davlat dasturi doirasida 2018 yil davomida Jamg`arma tomonidan amalga oshirilgan ishlar yuzasidan hisoboti;

— Jamg`arma tomonidan o`tkazilgan monitoring natijalari hamda O`zbekiston Respublikasi Moliya vazirligining jamg`arma mablag`larini maqsadli sarflanishi yuzasidan nazorat tadbirlari natijalari;

—2019 yilda jamg`arma mablag`laridan Davlat dasturi doirasida imtiyozli kreditlar ajratish va lizing xizmatlarini ko`rsatish bo`yicha moliyalashtirilishi rejalashtirilgan loyihalar ro`yxatini Yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish bo`yicha respublika komissiyasiga kiritish;

—“Yoshlar – kelajagimiz” jamg`armasi mablag`laridan imtiyozli kreditlar ajratish va lizing xizmatlarini ko`rsatish hamda tijorat banklari kreditlari bo`yicha kafilliklar berish;

— Jamg`arma tomonidan 2019 yilda davlat-xususiy sheriklik asosida moliyalashtiriladigan “Yosh tadbirkorlar” kovorking-markazlari va “Yoshlar mehnat guzari” komplekslari ro`yxatini tasdiqlash;

—“Yoshlar – kelajagimiz” jamg`armasi Markaziy apparati, tuman (shahar) filiallari shtatlar jadvali va 2019 yil uchun umumlashtirilgan byudjetini tasdiqlash va boshqa masalalar yuzasidan amalga oshirilayotgan ishlar xususida fikr-mulohazalar yuritildi.

Qisqa 6 oylik muddatda asosiy e`tibor Jamg`arma faoliyatiga oid normativ huquqiy hujjatlarni ishlab chiqish va ushbu hujjatlar asosida respublika miqyosida unikal tizim yaratib, Davlat dasturi ijrosini ta`minlashga qaratildi.

Xususan, Jamg`arma faoliyatiga oid 3 ta normativ-huquqiy hujjatlar, O`zbekiston Respublikasi Prezidentining 1 ta Farmoni, O`zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2 ta qarori qabul qilindi.

2018 yil 7-10 sentyabr kunlari “Yoshlar – kelajagimiz” jamg`armasi tuman (shahar) filiallari rahbarlarining malakalarini oshirishga qaratilgan 3 kunlik o`quv oromgohi tashkil etildi.

O`tgan qisqa davr mobaynida “Yoshlar – kelajagimiz” Davlat dasturi doirasida 3 ming 161 ta biznes loyiha jami 408,8 mlrd. so`m miqdorida imtiyozli kredit mablag`lari ajratish orqali 20 ming 34 ta yangi ish o`rni yaratilishiga erishildi.

Jumladan, ishlab chiqarish sohasida 191,7 mlrd. so`mlik 1 ming 462 ta xizmat ko`rsatish sohasida 140,6 mlrd. so`mlik 1 ming 72 ta, qishloq xo`jaligi sohasida 93,7 mlrd. so`mlik 715 ta loyiha realizasiya qilindi.

Shuningdek, Davlat dasturi doirasida yoshlarning 10,3 mlrd. so`mlik 38 ta loyihalariiga Jamg`arma kafilligi taqdim etilib, ularning tadbirkorlik faoliyatini boshlashlariga ko`maklashildi.

Barcha tuman (shahar)larda qurilishi rejalashtirilgan “Yosh tadbirkorlar” kovorking-markazlaridan 15 tasi hamda “Yoshlar mehnat guzari” komplekslaridan 101 tasi foydalanishga topshirilib, ularda jami 1 ming 549 ta yangi ish o`rinlari yaratildi.

Mazkur komplekslarda 97 ta savdo do`koni, 91 ta sartaroshxona, 72 ta go`sht do`koni, 68 ta novvoyxona, 46 ta tikuv sexi, 41 ta avtoservis, 37 ta kompyuter xizmati, 27 ta go`zallik saloni, 23 ta poyabzal ustaxonasi, 18 ta fotostudiya, 13 ta qandolatchilik sexi, 9 ta dorixona va boshqalar tashkil etildi.

2018 yilning 18-20 dekabr kunlari Toshkent shahridagi “Yoshlar ijod saroyi”da “Yosh tadbirkorlar” Forumi tashkil etilib, unda 100 nafar Davlat dasturi orqali kredit mablag`lari ajratilgan yosh tadbirkorlar hamda 30 ga yaqin Xitoy Xalq Respublikasi kompaniyalari vakillari zamonaviy texnologiyalari va ishlab chiqarilgan mahsulotlari bilan ishtirok etdilar.

Forumda yosh tadbirkorlar tomonidan chet ellik hamkorlar bilan 300 ming AQSh dollari va mahalliy tadbirkorlar bilan 2 mlrd. so`mdan ortiq kelgusidagi savdo hamkorlikni yo`lga qo`yishga qaratilgan shartnomalar imzolandi.

Forum doirasida tashkil etilgan tadbirlarda 5 ming nafarga yaqin chet ellik va mahalliy tadbirkorlar hamda tadbirkorlik faoliyatini boshlash istagida bo`lgan yoshlarni ishtirok etdi.

Joylarda tadbirkorlik bilan shug`ullanish istagida bo`lgan yoshlarning bilimlarini oshirish maqsadida malakali mutaxassislar tomonidan 2 ming 140 ta biznes seminarlar tashkil etilib, ular orqali 142,5 ming nafardan ortiq yoshlarni qamrab olindi.

Shuningdek, yoshlarni fermer xo`jaliklariga biriktirish bo`yicha “Bir fermerga bitta yosh” loyihasi doirasida 11 ming 264 nafar yoshlarga jami 11 ming 143 hektar er maydoni ajratilib, takroriy ekinlar parvarish qilinmoqda.

Qolaversa, 3 ming nafardan ortiq yoshlarga baliqchilik, bog`dorchilik, ishlab chiqarish va savdo shahobchasi tashkil etish uchun jami 2,5 ming hektar er maydoni hamda 239 ta foydalanilmay turgan bo`sh bino (inshoot)lar ajratildi.

“Yoshlar – kelajagimiz” Davlat dasturi ijrosi natijasida, 2018 yil davomida jami 32 ming 343 nafar yoshlarning bandligi ta`minlanishiga erishildi.

Barchamizga ma`lumki, O`zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoevning Oliy Majlisga murojaatnomasida “Yoshlar – kelajagimiz” jamg`armasi faoliyatini yanada kengaytirish maqsadida 2 trln. so`m mablag` ajratilishi, kelgusidagi ulkan vazifalarni belgilab berdi.

Shu munosabat bilan, joriy yilda mamlakatimiz yoshlarning 1,9 trln. so`mlik 7 mingga yaqin loyihalari, 61,5 mlrd. so`mlik 413 ta yoshlarni mehnat guzari va kovorking-markazlari, 11,1 mlrd. so`mlik Jamg`arma ulushi bilan ishtirok etadigan tadbirkorlik loyihalarining manzilli ro`yxatlari shakllantirildi.

XULOSA

Mamlakatimiz Prezidenti Shavkat Mirziyoyev rahbarligida mustaqil davlatimiz buyuk tarixiy g‘alabalarni qo‘lga kiritdi. Bugungi kunda mamlakatimizda 2017-2021 yillarda O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasi asosida barcha sohalarda ulkan o‘zgarishlar amalga oshirilmoqda. Bu borada jamiyat hayotida madaniyat va san’at sohasiga alohida e’tibor qaratilmoqda.

Voqealar rivoji, islohotlar shiddati, yangilanishlar odimlari shunchalik tezlashdiki, bunday ommaviy safarbarlikni, ommaviy yangilanishlarni insoniyat tarixi ko‘rmagan. Mamlakatimizda iqtisodiy, siyosiy, huquqiy va ma’naviy islohotlar o‘z samarasini berib, odamlarning dunyoqarashi tubdan o‘zgardi.

O‘zbekiston prezidenti Shavkat Mirziyoyev farmoni bilan 2018 yil 27 iyundan «Yoshlar — kelajagimiz» Davlat dasturi tasdiqlandi. U Yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihibalarini ro‘yobga chiqarishga ko‘maklashish va qo‘llab-quvvatlash, band bo‘lmagan yoshlarni mehnat bozorida talab yuqori bo‘lgan mutaxassisliklar va biznes yuritish ko‘nikmalariga o‘qitish, shuningdek, umuman yoshlarning ijtimoiy-iqtisodiy faolligini oshirish orqali ularning bandligini ta’minalashga qaratilgan. O‘zbekiston hukumati aholi aqliy imkoniyatlarini kengaytirish va ma’naviy yetukligini ta’minalash asosida mustaqillikning sof insonparvarlik mazmunini chuqurlashtirish hamda uning jamiyatning mustahkam poydevori bo‘lib xizmat qilishiga katta umid bog‘lagan. Shu bois amalga oshirilgan tadbirlarga tanqidiy nazar bilan qaraydi. Boy berilgan imkoniyatlar yo‘l-yo‘lakay o‘rganib, tuzatib boriladi. Ijodiy va ilmiy kuchlarga ko‘maklashuvchi qator jamoat tashkilotlari faoliyatiga ana shu nuqtayi nazardan baho berildi.

Madaniyat rivojlanishini boshqarishni takomillashtirish ma’muriy va o‘z-o‘zini boshqarish usullarini qo‘sib olib borish hamda madaniy faoliyatning mazmuni, shakli va metodlarini boyitishdek maqsadlarni o‘z ichiga oladi. Madaniyat muassasalarining moddiy bazasini mustahkamlash esa, o‘sib

borayotgan madaniy ehtiyojlarni qondirishning hajmi va sifatini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, mazkur jarayon madaniyat xodimlari malakasini muntazam oshirib borish hamda boshqarishning samaradorligi va sifatini yuqori ko‘tarishdek maqsadlar kompleksni ham qamrab oladi. Madaniyatning boshqaruv tizimi madaniy siyosatni ishlab chiqish va hayotga tatbiq etish bilan shug’ullanadigan muassasalar va organlar demakdir.

Xulosa qilib aytganda O‘zbekistonday yoshlar mamlakatida yoshlar siyosati, ularga katta ishonch sifatida qaralishi millat istiqboliga yuksak ishonch borligidan dalolat beradi. Jismoniy tarbiya kishilik jamiyati tarixining barcha bosqichlarida xalq madaniyatining tarkibiy va muhim qismi bo‘lib kelgan. Xususan, unga O‘zbekiston hududida yashayotgan xalqlar ma’naviy va jismoniy barkamollik mezoni sifatida qarashgan

Bitiruv malakaviy ishimiz xulosa qismida quydagicha takliflar bermoqchimiz:

- Yoshlarni tadbirkorligini yanada rivojlantirish maqsadida chekka hududlarda ham Biznes klublar tashkil etilsa yosh tadbirkorlar soni yana ham oshgan bo`lar edi
- Yosh tadbirkorlarga tijorat banklarida imtiyozli kreditlar salmog`ini yana ham oshirish va ularni xorijiy ko`rgazmalarda ham ishtirok etishiga ko`maklashish ishlarini ko`paytirish
- Yosh tadbirkor-yurtga madodkor tanlovnii qayta tashkil etilsa maqsadga muvofiq bo`lar edi

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitusiyasi 2017 yil

2. O‘zbekiston Respublikasi Qonunlari

3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti farmonlari

3.1.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining «2017-2021 yillarda O‘zbekistonni rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha harakatlar strategiyasi to‘g‘risida»gi 2017 yil 14 fevraldagi F-4849 Farmoni.

3.2.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining «O‘zbek milliy maqom san’atini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida»gi 2017 yil 17 noyabrdagi PQ-3391-son Qarori.

3.3.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining «Yoshlarga oid davlat siyosatini yanada takomillashtirish»gi 2018 yil 5 apreldagi Qarori.

3.4.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining «Xalqaro maqom san’ati anjumanini o‘tkazish to‘g‘risida»gi 2018 yil 6 apreldagi Qarori.

4. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi qarorlari

4.1.Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 7 fevraldagi “2017-2027 yillarda davlat muzeylari faoliyatini takomillashtirish va moddiy-texnik bazasini mustahkamlash bo‘yicha kompleks chora-tadbirlar dasturini tasdiqlash to‘g‘risida”gi qarorida bu

5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti asarlari

5.1.Mirziyoyev Sh.M Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag‘ishlangan majlisidagi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi, “Xalq so‘zi”, 2017 yil 16 yanvar.

5.2.Mirziyoyev Sh.M Buyuk kelajagimizni mard va olivjanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent. “O‘zbekiston”, 2017.

5.3.Mirziyoyev Sh.M Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash-yurt taraqqiyoti va xalq faravonligining garovi. Toshkent. “O‘zbekiston”, 2017.

5.4.Mirziyoyev Sh.M Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda quramiz. Toshkent. “O‘zbekiston”, 2017 yil

5.5.Mirziyoyev Sh.M Adabiyot va san’at, madaniyatni rivojlantirish – xalqimiz ma’naviy olamini yuksaltirishning mustahkam poydevoridir, “Xalq so‘zi”, 2017 yil 4 avgust.

5.6.I.Karimov.Yuksak ma’naviyat - yengilmas kuch. Toshkent. “Ma’naviyat”, 2011.

5.7. I.Karimov. Milliy mafkura haqida . – T., 2000.

5.8. I.Karimov. Ma’naviy yuksalish yo’lida. – T., 1998.

5.9. I.Karimov. O‘zbekiston XXI asr bo‘sag‘asida: xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. – T.: O‘zbekiston, 1997.

6.O`quv qo`llanmalar

6.1. Ahmedov F. Ommaviy tadbir va bayramlar rejissurasi va aktyorlik mahorati. – T., 2007.

6.2.Dushamov J. Ommaviy tadbirlar rejissurasi. –T.: G‘.G‘ulom, 2002.

6.3.Jabbarov I. O‘zbek xalqi etnografiyasi. –T.: O‘qituvchi, 1994.

6.4.Istiqlol va milliy teatr. Farmonlar, qarorlar, nutqlar to‘plami. -T., 2002.

6.5.Karabayev U.X. Etnokultura. – T., 2005.

6.6.Shodiyev B. Maydon tomoshalari dramaturgiyasi va rejissurasi muammolari. //Doktor. diss... –T., 2007.

6.7.O‘zbekiston san’ati (1991-2001 yillar). O‘zbekiston badiiy akademiyasi san’atshunoslik ilmiy tadqiqot instituti. –T.: Sharq, 2001.

6.8.Qoraboyev U.H. Madaniyat masalalari. -T.: O‘qituvchi, 2011.

6.9.Qoraboyev U.H. Madaniy tadbirlar. -T.: O‘qituvchi, 2003.

6.10.Qoraboyev U.H. O‘zbek xalqi bayramlari. – T., 2002.

6.11.Abduraximov T., O‘zbek xalq o‘yinlari va tomoshalari, T., 1997

7.*Internet saytlari*

7.1. www.bilim.uz.

7.2. www.philosophy.ru.

7.3. www.history.ru.

7.4. www.gov.uz - Hukumat sayti.

7.5. www.press-service.uz - Prezident sayti.

7.8. www.ziyo.edu.uz - Vazirlik sayti

7.9. www.YI.uz-Yoshlar ittifoqi sayti

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTINING

FARMONI

«YOSHLAR — KELAJAGIMIZ» DAVLAT DASTURI TO‘G‘RISIDA

Zamonaviy bilim va ko‘nikmalarga ega, mamlakatning munosib kelajagi uchun javobgarlikni o‘z zimmasiga ola biladigan barkamol, maqsadga intiluvchan va serg‘ayrat yoshlarni tarbiyalash mamlakatni barqaror va ildam rivojlantirishning eng muhim shartidir.

So‘nggi yillarda yoshlarning intellektual va ijodiy salohiyatini namoyon qilish, ularning fuqarolik javobgarligini va olib borilayotgan islohotlarga daxldorligini oshirish borasida ulkan ishlar amalga oshirildi.

Shu bilan birga, joylarda yoshlarning ijtimoiy-iqtisodiy faolligini oshirishga, ularni tadbirkorlik faoliyatiga keng jalb qilishga, yosh tadbirkorlarning istiqbolli g‘oyalari va loyihalarini ro‘yobga chiqarishga, shuningdek, shu asosda yoshlar bandligini ta‘minlashga to‘sqinlik qilayotgan tizimli muammolar hanuzgacha saqlanib qolmoqda.

Xususan, yoshlar tadbirkorligini kompleks rivojlantirish va yoshlarni tadbirkorlik faoliyati bilan shug‘ullanishga faol jalb qilish bo‘yicha joylarda maqsadli dasturlar amalga oshirilmayapti hamda zarur infratuzilma yaratilmagan, bu esa yangi ish o‘rinlari yaratishning eng muhim sharti hisoblanadi.

Joylarda davlat organlari va tashkilotlarining mansabдор shaxslari yoshlarning tadbirkorlik savodxonligini oshirishga, ularga biznes tashkil etish va yuritish ko‘nikmalarini singdirishga hali ham befarq va beparvo munosabatda bo‘lmoqda.

Yoshlar tadbirkorligini har tomonlama qo‘llab-quvvatlash, yoshlarni biznes bilan shug‘ullanishga faol jalb qilish uchun shart-sharoitlar yaratish, ish o‘rinlari yaratish va yoshlar bandligini ta‘minlash maqsadida, shuningdek, 2017 — 2021 yillarda O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha **Harakatlar strategiyasining** vazifalariga muvofiq:

1. Yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihalarini ro‘yobga chiqarishga ko‘maklashish va qo‘llab-quvvatlash, band bo‘lman yoshlarni mehnat bozorida talab yuqori bo‘lgan mutaxassisliklar va biznes yuritish ko‘nikmalariga o‘qitish, shuningdek, umuman yoshlarning ijtimoiy-iqtisodiy faolligini oshirish orqali ularning bandligini ta‘minlashga qaratilgan «Yoshlar — kelajagimiz» Davlat dasturini Toshkent viloyatining Quyichirchiq tumanida va Toshkent shahrining Chilonzor tumanida amalga oshirish boshlanganligi ma’lumot uchun qabul qilinsin.

2. 2018 yil 1 iyuldan boshlab respublikaning barcha tuman (shahar)larida «Yoshlar — kelajagimiz» Davlat dasturi (keyingi o‘rinlarda Davlat dasturi deb yuritiladi) amalga oshirilsin.

Davlat dasturi doirasida quyidagilar amalga oshirilishi belgilansin:

a) O‘zbekiston yoshlar ittifoqi huzurida «Yoshlar — kelajagimiz» jamg‘armasini (keyingi o‘rinlarda — Jamg‘arma), shuningdek, uning tuman va shahar filiallarini tashkil etish, Jamg‘armaning mablag‘laridan Davlat dasturidagi tadbirlarni moliyalashtirish, jumladan quyidagilarni amalga oshirish uchun foydalanish:

yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihalarini amalga oshirish uchun tijorat banklari orqali yillik 7 foiz stavka bilan imtiyozli kredit va mol-mulkni lizingga berish;

Davlat dasturi doirasida olinadigan kreditlar bo‘yicha kredit hajmining 50 foizidan ko‘p bo‘lman miqdorda kafilliliklar berish;

Davlat dasturi doirasida amalga oshiriladigan tadbirkorlik loyihalarida ular qiymatining 50 foizidan ko‘p bo‘lмаган miqdorda ishtirok etish, keyinchalik Jamg‘arma ulushini 5 yil davomida realizatsiya qilish;

tegishli ko‘nikmalarga ega, band bo‘lмаган yoshlar yashaydigan uy xo‘jaliklari uchun 20 tagacha parranda va quyon bolasi, 5 ta mayda va 2 ta yirik qoramol sotib olish, ularning qiymatini kelishilgan muddatlarda qaytargan holda ularni boqish va keyinchalik realizatsiya qilishda ko‘maklashish;

b) yoshlarning qayta tayyorlanishi va malaka oshirishini tashkil etish, mehnat bozorida talab yuqori bo‘lgan kasblarga o‘qitish, shuningdek, ularga biznes yuritish ko‘nikmalarini singdirish;

v) davlat-xususiy sheriklik shartlarida:

yosh tadbirkorlarga imtiyozli shartlarda binolar, ofis texnikasi va sarflash materiallarini ijara berish, ularni internet bilan ta’minalash, shuningdek, yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihalarini amalga oshirishga boshqacha ko‘mak berish, jumladan biznes-rejalar ishlab chiqish, maslahat, yuridik, buxgalteriya va boshqa xizmat turlarini ko‘rsatish, forumlar, master-klasslar va seminarlar tashkil etish uchun «Yosh tadbirkorlar» kovorking-markazlarini;

savdo-maishiy va kichik ishlab chiqarish maydonlarini tashkil etish uchun mehnat kuchi haddan ziyod bo‘lgan tumanlarda «Yoshlar mehnat guzari» komplekslarini qurish.

3. «Yosh tadbirkorlar» kovorking-markazlari va «Yoshlar mehnat guzari» komplekslarini qurish davlat-xususiy sheriklikning quyidagi shartlarida amalga oshirilishi belgilab qo‘yilsin:

a) tuman (shahar)lar hokimliklari:

«Yosh tadbirkorlar» kovorking-markazlari va «Yoshlar mehnat guzari» komplekslarini, shuningdek, boshqa obyektlarni qurish (joylashtirish) uchun xususiy investorlarga, istisno tariqasida, to‘g‘ridan-to‘g‘ri muzokaralar orqali yer uchastka (bo‘s bino)larni doimiy foydalanish huquqi asosida ajratadi;

«Yosh tadbirkorlar» kovorking-markazlari va «Yoshlar mehnat guzari» komplekslarini muhandislik kommunikatsiyalariga, jumladan elektr, gaz va suv ta’minoti tarmoqlariga olib borishni va ularni tuman (shahar)lar byudjetlarining qo‘sishimcha manbalari hisobidan ta’minalaydi;

b) Jamg‘arma «Yosh tadbirkorlar» kovorking-markazlari va «Yoshlar mehnat guzari» komplekslari qurilishi qiymatining 30 foizigacha bo‘lgan qismini moliyalashtirishda mazkur mablag‘larni ularning ustav jamg‘armasi (kapitali)ga keyinchalik kapitallashtirgan holda ishtirok etishga haqli;

v) xususiy investorlar quyidagi majburiyatlarni o‘z zimmasiga oladi:

«Yosh tadbirkorlar» kovorking-markazlari va «Yoshlar mehnat guzari» komplekslari qurilishi qiymatining kamida 70 foizini moliyalashtirish, ularning kelishilgan muddatlarda va namunaviy loyihalarga muvofiq qurilishi va foydalanishga topshirilishini ta’minalashni;

Davlat dasturi ishtirokchisi bo‘lgan yosh tadbirkorlarga «Yosh tadbirkorlar» kovorking-markazlari va «Yoshlar mehnat guzari» komplekslarida joy berish, ularga maqbul narxlarda xizmatlar ko‘rsatish, shuningdek, ularda ish o‘rinlari umumiy sonining kamida 70 foizi

miqdorida band bo‘lмаган yoshlarni ishga qabul qilish sharti bilan mustaqil ravishda tadbirkorlik faoliyatini tashkil etishni;

Jamg‘armaning tuman va shahar filiallarini joylashtirish uchun «Yosh tadbirkorlar» kovorking-markazlaridagi xonalarni bepul taqdim etishni;

g) «Yosh tadbirkorlar» kovorking-markazlari va «Yoshlar mehnat guzari» komplekslarini saqlab turish xususiy investorlarning mablag‘i hisobidan amalga oshiriladi;

d) «Yosh tadbirkorlar» kovorking-markazlari va «Yoshlar mehnat guzari» komplekslarini qurishga yo‘naltiriladigan mablag‘lar xususiy investorlarning soliq solinadigan bazasidan chegirib tashlanadi.

Belgilansinki, Davlat dasturining amal qilishi yoshlar tadbirkorligi subyektlariga, 50 foiz va undan ko‘proq muassisulari yoshlardan iborat bo‘lgan tadbirkorlik subyektlariga, shuningdek, yaratiladigan ish o‘rinlarining 70 foizidan kam bo‘lмаган qismini 5 yil davomida yoshlarni ish bilan ta’minalash uchun taqdim etish majburiyatini o‘z zimmasiga oladigan tadbirkorlik subyektlariga, jumladan xorijiy investorlarga tattbiq etiladi.

4. Quyidagilar 2018 yilda Jamg‘arma mablag‘larini shakllantirish manbalari etib belgilansin:

daromadlarning prognoz qilingan qismini oshirib bajarish hisobiga respublika byudjetidan 2018 yil iyulda, 1 oktabrgacha va 1 dekabrgacha teng ulushlarda ajratiladigan 500 milliard so‘m miqdorida beg‘araz moliyaviy yordam;

har chorakda Jamg‘armaga o‘tkaziladigan, vazirlik, davlat qo‘mitalari va idoralarning byudjetidan tashqari jamg‘armalariga tushadigan yillik tushumlarning 1 foizi miqdorida beg‘araz moliyaviy yordam;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 5 iyuldagи «Yoshlarga oid davlat siyosati samaradorligini oshirish va O‘zbekiston yoshlar ittifoqi faoliyatini qo‘llab-quvvatlash to‘g‘risida»gi PF-5106-son Farmoni **13-bandiga** muvofiq O‘zbekiston yoshlar ittifoqining rivojlantirish jamg‘armasiga har oyda tushadigan mablag‘larning 10 foizi;

mahalliy, xorijiy va xalqaro tashkilotlarning grantlari;

homiyalar — jismoniy va yuridik shaxslar, O‘zbekiston Respublikasi rezidentlari va norezidentlarining mablag‘lari;

Jamg‘armaning vaqtincha bo‘sh mablag‘larini tijorat banklariga joylashtirishdan olinadigan daromadlar;

qonun hujjatlari bilan taqiqlanmagan boshqa manbalar.

7. Belgilab qo‘yilsinki:

Jamg‘armaga ijro etuvchi direktor — O‘zbekiston yoshlar ittifoqi Markaziy kengashi raisining birinchi o‘rinbosari rahbarlik qiladi;

Jamg‘armaning tuman va shahar filiallariga Jamg‘armaning ijro etuvchi direktori tomonidan tayinlanadigan tegishli tumanlar va shaharlarning muvaffaqiyatga erishgan yosh tadbirkorlari rahbarlik qiladi;

investitsiyaviy va ijtimoiy komplekslarning respublika va hududiy organlari, shuningdek, moliyalashtiruvchi tijorat banklari xodimlarining 30 foizgacha bo‘lgan qismi asosiy

ish joyi bo'yicha lavozimi va ish haqi saqlab qolingan holda Jamg'armaga, uning tuman va shahar filiallariga biriktiriladi.

8. Quyidagilar:

O'zbekiston yoshlar ittifoqi huzuridagi «Yoshlar — kelajagimiz» jamg'armasining tuzilmasi, shuningdek, Jamg'arma tuman va shahar filiallarining namunaviy tuzilmasi [1](#) va [2](#)-[ilovalarga](#) muvofiq;

Yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish bo'yicha respublika komissiyasi tarkibi [3-ilovaga](#) muvofiq tasdiqlansin.

9. Tumanlar va shaharlarda hokimlarning yoshlar siyosati, ijtimoiy rivojlantirish va ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha o'rnbosarlari boshchiligidagi hamda ichki ishlar boshqarma (bo'lim)lari boshliqlarining yoshlar masalalari bo'yicha o'rnbosarlari, O'zbekiston yoshlar ittifoqining tumanlar va shaharlardagi kengashlari raislari, shuningdek, Tadbirkorlikka ko'maklashish markazi bo'linmalari rahbarlaridan iborat yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish komissiyalarini (keyingi o'rnlarda — Komissiyalar) tashkil etilsin.

Quyidagilar komissiyaning asosiy vazifalari etib belgilansin:

investitsiyaviy va ijtimoiy komplekslar hududiy organlarining, shuningdek, moliyalashtiruvchi tijorat banklarining biriktirilgan xodimlari, fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari bilan birgalikda tadbirkorlik faoliyati bilan shug'ullanishni xohlaydigan, band bo'Imagan aholini aniqlash, tuman (shahar)larga tavsif berish hamda ulardagagi yoshlarning pasportlarini shakllantirish maqsadida uyma-uy yurish va aholi bilan uchrashuvlar tashkil etish;

investitsiyaviy va ijtimoiy komplekslar hududiy organlarining, shuningdek, moliyalashtiruvchi tijorat banklarining biriktirilgan xodimlarini jalb qilgan holda yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g'oyalari va loyihamalarini ishlab chiqishda, zarur hujjatlar va materiallarni tayyorlashda hamda rasmiylashtirishda ko'maklashish;

yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g'oyalari va loyihamalarini amalga oshirishda ko'maklashish uchun talabnomalar, shuningdek, Davlat dasturi doirasidagi boshqa murojaatlari «bir darcha» tamoyili bo'yicha ko'rib chiqilishini ta'minlash;

investitsiyaviy va ijtimoiy komplekslar hududiy organlarining, shuningdek, moliyalashtiruvchi tijorat banklarining biriktirilgan xodimlarini jalb qilgan holda yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g'oyalari va loyihamalarini amalga oshirish monitoringini olib borish, kelib chiqqan muammolarni hal qilish;

tadbirkorlik faoliyatini tashkil etish va yuritish masalalari bo'yicha yoshlar orasida keng tushuntirish ishlarini olib borish.

10. «Yoshlar — kelajagimiz» Davlat dasturi doirasida respublikaning tuman va shaharlarida amalga oshiriladigan tadbirlarni 2018 yilda moliyalashtirish parametrlari [4-ilovaga*](#) muvofiq tasdiqlansin.

* [4-ilova rus tili matnida berilgan.](#)

Belgilab qo'yilsinki, «Yoshlar — kelajagimiz» Davlat dasturi doirasida respublikaning tuman va shaharlarida amalga oshiriladigan tadbirlarni keyingi yillarda moliyalashtirish parametrlari Jamg'arma mablag'larini shakllantirishning aniq manbalarini ko'rsatgan holda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan tasdiqlanadi.

11. Davlat dasturi doirasida yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihalarini moliyalashtirishning quyidagi mexanizmlari belgilansin:

Jamg‘arma Davlat dasturi doirasida taqdim etiladigan imtiyozli kreditlar va mol-mulkni lizingga berishni moliyalashtirish uchun yillik 5 foiz stavka bo‘yicha tijorat banklariga moliyaviy resurslar ajratadi;

imtiyozli kreditlar va mol-mulkni lizingga berish 5 yil muddatga 12 oygacha imtiyozli davr bilan amalga oshiriladi;

imtiyozli kreditlar va mol-mulkni lizingga berish O‘zbekiston Respublikasi Tashqi iqtisodiy faoliyat milliy banki, «Ipak yo‘li» AITB, AT Xalq banki va «Hamkor bank» ATB orqali amalga oshiriladi;

yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihalari O‘zbekiston Respublikasi Savdo-sanoat palatasi tomonidan moliyalashtiruvchi tijorat banklari bilan birgalikda ishlab chiqiladigan namunaviy biznes-rejalar asosida moliyalashtiriladi;

yoshlarning qiymati 2 milliard so‘mdan yuqori bo‘lgan biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihalarini moliyalashtirish ularning biznes-rejalar O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Loyiha boshqaruvi milliy agentligi bilan kelishilgandan so‘ng amalga oshiriladi;

yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihalarini realizatsiya qilish uchun imtiyozli kreditlar va mol-mulkni lizingga berish talabnomalarini birlamchi ko‘rib chiqish va tanlab olish komissiyalar tomonidan amalga oshiriladi;

komissiyalar har bir xonadonni uyma-uy yurish, mayjud infratuzilmani inventarizatsiya qilish, yoshlar shug‘ullanish istagini bildirgan mehnat faoliyati turini tahlil qilish, shuningdek, imtiyozli kreditlar va mol-mulkni lizingga berish talabnomalarini tanlab olish natijalari bo‘yicha tasdiqlanadigan parametrlar doirasida tegishli tumanlar va shaharlarda namunaviy biznes-rejalar asosida realizatsiya qilinadigan yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihalarining manzilli ro‘yxatini shakllantiradi;

Yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish bo‘yicha respublika komissiyasi kelib tushishiga qarab, lekin 2018 yil 1 avgustdan va keyingi yillarda 25 dekabrdan kechiktirmasdan Davlat dasturi doirasida tegishli tumanlar va shaharlarda realizatsiya qilinadigan yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari hamda loyihalarining manzilli ro‘yxatini tasdiqlaydi. Tasdiqlangan manzilli ro‘yxatga o‘zgartish va qo‘srimchalar kiritish Respublika komissiyasi bilan kelishilgan holda komissiyalar tomonidan amalga oshiriladi;

tasdiqlangan manzilli ro‘yxat imtiyozli kreditlar va mol-mulkni lizingga berishni moliyalashtirish uchun tijorat banklariga hamda Jamg‘armaga taqdim etiladi;

molialashtiruvchi tijorat banklari taqdim etilgan manzilli ro‘yxat asosida imtiyozli kreditlar va mol-mulkni lizingga berish haqida o‘rnatilgan tartibda qaror qabul qiladi. Yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihalarini amalga oshirish uchun imtiyozli kreditlar va mol-mulkni lizingga berish talabnomalarini tijorat banklari tomonidan ko‘rib chiqish muddati 3 ish kunidan oshmasligi lozim;

komissiyalar investitsiyaviy va ijtimoiy komplekslar hududiy organlarining, shuningdek, molialashtiruvchi tijorat banklarining biriktirilgan xodimlari bilan birgalikda moliyaviy mablag‘lardan maqsadli va o‘z vaqtida foydalanilayotganligi ustidan har oyda

monitoring o‘tkazadi, monitoring davomida yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihalarini amalga oshirish uchun to‘sinqlik qilayotgan muammolar hal etiladi.

O‘zbekiston Respublikasi Savdo-sanoat palatasi moliyalashtiruvchi tijorat banklari va boshqa manfaatdor idoralar bilan birgalikda ikki hafta muddatda O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Loyiha boshqaruvi milliy agentligi bilan kelishilgan holda Jamg‘arma mablag‘lari hisobidan moliyalashtiriladigan yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihalari namunaviy biznes-rejalari ishlab chiqilishini ta’minlasin.

12. Komissiyalar, Jamg‘armaning tuman va shahar filiallari hamda moliyalashtiruvchi tijorat banklariga:

ajratiladigan, jumladan maqsadli foydalanilmayotgan moliyaviy mablag‘larni o‘z vaqtida va to‘liq qaytarish choralarini ko‘rish;

Davlat dasturi ishtirokchisi tomonidan ajratilgan moliyaviy mablag‘larni, shuningdek, yetkazilgan zararni ixtiyoriy ravishda qoplash rad etilgan hollarda ularni majburiy undirish uchun sudga murojaat qilish majburiyati yuklansin.

13. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi bir oy muddatda quyidagilarni tasdiqlovchi hukumat qarorini qabul qilsin:

O‘zbekiston yoshlar ittifoqi huzuridagi «Yoshlar — kelajagimiz» jamg‘armasi faoliyatini tashkil etish, shuningdek, Jamg‘arma mablag‘larini shakllantirish va ulardan foydalanish tartibi to‘g‘risidagi nizomlar;

yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihalarini moliyalashtirish uchun imtiyozli kreditlar taqdim etish, jumladan ajratiladigan kreditlarning cheklangan limitlarini aniqlash mexanizmi, shuningdek, Davlat dasturi doirasida olinadigan kreditlar bo‘yicha kafilliklar berish tartibi;

yoshlarni mehnat bozorida talab yuqori bo‘lgan kasblar va mutaxassisliklarga professional o‘qitish yuzasidan qisqa muddatli kurslar sonini tubdan oshirish va ularning sifatini yuksaltirish bo‘yicha chora-tadbirlar kompleksi.

14. O‘zbekiston yoshlar ittifoqiga O‘zbekiston Respublikasi Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi, Qoraqalpog‘iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahar hokimliklari bilan birgalikda Davlat dasturi doirasida obyektlarni qurish bo‘yicha haq to‘lanadigan ishlarga band bo‘lmagan yoshlarni, jumladan O‘zbekiston yoshlar ittifoqining yoshlar mehnat otryadlarini ixtiyoriy asosda keng jalb qilish choralarini ko‘rish tavsiya etilsin.

15. Quyidagilar:

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti devonining Yoshlar siyosati masalalari xizmatiga — Davlat dasturini amalga oshirish bo‘yicha davlat organlari va tashkilotlari faoliyatining muvofiqlashtirilishi uchun;

O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligiga — Jamg‘arma mablag‘lari o‘z vaqtida va to‘liq shakllantirilishi uchun;

O‘zbekiston Respublikasi Qurilish vazirligiga — hududiy o‘ziga xosliklarni hisobga olgan holda «Yosh tadbirkorlar» kovorking-markazlari va «Yoshlar mehnat guzari» komplekslari loyihalariga qo‘yiladigan namunaviy talablarning ishlab chiqilishi uchun;

O‘zbekiston Respublikasi Tashqi ishlar vazirligi va Investitsiyalar bo‘yicha davlat qo‘mitasiga — O‘zbekiston Respublikasining xorijiy mamlakatlardagi diplomatik muassasalariga biriktirilgan hududlarga Davlat dasturi doirasidagi tadbirlarni amalga oshirishda ishtirok etish uchun, jumladan respublikaning tegishli tuman (shahar)lariga tashriflarni tashkil etgan holda, xorijiy investorlarning, shuningdek, Jamg‘arma mablag‘larini shakllantirish uchun xalqaro moliya instittlari va donor tashkilotlar texnik ko‘mak mablag‘lari va grantlarining jalb etilishi uchun;

O‘zbekiston Respublikasi Savdo-sanoat palatasiga — Jamg‘arma mablag‘lari hisobidan moliyalashtiriladigan yoshlarning biznes tashabbuslari, startaplari, g‘oyalari va loyihibalarining namunaviy biznes-rejalari o‘z vaqtida va sifatli ishlab chiqilishi, shuningdek, ularning komissiyaga taqdim etilishi uchun;

O‘zbekiston Respublikasi Uy-joy communal xizmat ko‘rsatish vazirligi, «O‘zbekenergo» AJ, «O‘ztransgaz» AJ, Qoraqalpog‘iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahar, tuman (shahar)lar hokimliklariga — «Yosh tadbirkorlar» kovorking-markazlari va «Yoshlar mehnat guzari» komplekslariga muhandislik kommunikatsiyalari, jumladan elektr, gaz va suv ta’minoti tarmoqlari olib kelinishi hamda ulanishi uchun;

Qoraqalpog‘iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahar, tuman (shahar)lar hokimliklariga — «Yosh tadbirkorlar» kovorking-markazlari, «Yoshlar mehnat guzari» komplekslarini qurish uchun yer uchastkalari o‘z vaqtida ajratilishi, shuningdek, Jamg‘arma faoliyatini tashkil etishda ko‘maklashish uchun mas’uliyat yuklansin.

16. O‘zbekiston Respublikasi Hisob palatasi Bosh prokuratura bilan birgalikda Jamg‘arma mablag‘larining o‘z vaqtida shakllantirilishi va maqsadli sarflanishi ustidan qat’iy nazorat o‘rnatsin.

17. O‘zbekiston Milliy teleradiokompaniyasi, O‘zbekiston Milliy axborot agentligi boshqa ommaviy axborot vositalari bilan birgalikda Davlat dasturi amalga oshirilishining jarayoni keng yoritilishini tashkil etsin.

18. O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi manfaatdor vazirlik va idoralar bilan birgalikda bir oy muddatda qonun hujjatlariga ushbu Farmonidan kelib chiqadigan o‘zgartish va qo‘sishchalar to‘g‘risida Vazirlar Mahkamasiga takliflar kiritsin.

19. Mazkur Farmonning ijrosini nazorat qilish O‘zbekiston Respublikasining Bosh vaziri A.N. Aripov, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Davlat maslahatchisi — O‘zbekiston yoshlari ittifoqi markaziy kengashining raisi Q.K. Kurabayev, O‘zbekiston Respublikasining Bosh prokurori O.B. Murodov va O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Davlat maslahatchisining birinchi o‘rinbosari B.M. Mavlonov zimmasiga yuklansin.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti SH. MIRZIYOYEV

Toshkent sh.,

2018 yil 27 iyun,

PF-5466-son